

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

MÜZİK OKULLARI TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 VE 8. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

İÇİNDEKİLER

1. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.2.1. PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER	6
1.2.2. İÇERİK ÇERÇEVESİ	6
1.2.3. ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)	6
1.2.4. ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI	7
1.2.5. FARKLILAŞTIRMA	8
1.3. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	8
1.4. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	11
1.5. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	12
2. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR	14
1. SINIF	14
2. SINIF	24
3. SINIF	36
4. SINIF	46
5. SINIF	57
6. SINIF	69
7. SINIF	79
8. SINIF	90

1. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; bireyin bütüncül gelişimini amaçlayan, köklü bir geçmişe sahip Türk milli eğitim sistemi'nin dijital çağa ve teknolojik gelişmelere duyarlılığını, yeri geldiğinde bu gelişmelere öncülük edebilme istek ve potansiyelini yansıtan bir anlayışla geliştirilmiştir. Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı'nda, öğretim programları'nın temel öğeleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin benimsediği ilke ve yaklaşımlarla bu modelin bileşenlerine göre şekillendirilmiştir.

Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı, TYMM Öğretim Programları Ortak Metni esas alınarak hazırlanmıştır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin becerilerle ilgili bileşenleri; kavramsal beceriler (temel beceriler, bütünleşik beceriler ve üst düzey düşünme becerileri), sosyal-duygusal öğrenme becerileri (benlik becerileri, ortak/bileşik beceriler ve sosyal yaşam becerileri), eğilimler, okuryazarlık becerileri ve alan becerilerinden oluşmaktadır. Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı, bilgi edinim sürecine ek olarak bireylerin çağın gerektirdiği becerilerle donatılmasını hedeflemektedir. Program, Türk müziği teori ve uygulaması öğrenme süreçlerini destekleyen ve bu süreçlerle gelişen kavramsal beceriler ve Türk müziği teori ve uygulaması alan becerileri odağa alınarak hazırlanmıştır. Aynı zamanda bu becerilerin eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri ile etkileşim içinde gelişimi hedeflenmiştir. Öte yandan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bütüncül eğitim anlayışına uygun biçimde Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı ile birey, çevre ve topluma ilişkin değerlerin desteklenmesi; Türk müziği teori ve uygulaması öğrenme-öğretme sürecinin bu değerlerle zenginleştirilerek bireye, topluma ve çevreye duyarlı bir niteliğe ulaşması hedeflenmektedir.

Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere Türk müziğini sevdirmek, müzik kültürü ve birikimine sahip bireyler yetiştirmek, yaparak yaşayarak öğrenme yoluyla kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmek, iş birliği ve paylaşım fırsatlarını kazandırmak hedeflenmektedir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimi ayrıca öğrencilerin maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Aynı zamanda bireylerin becerilerini geliştirmeye yönelik bir eğitim sunan Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı; müzikal performans, kendi ezgisini oluşturma, doğaçlama yapma gibi etkinliklerle öğrencilerin kendi sanatsal yeteneklerini keşfetmelerine ve bu yetenekleri geliştirmelerine olanak sağlar. Bu süreç, öğrencilerin öğrendikleri Türk müziği kuramları aracılığıyla duygularını ifade etmeyi öğrenmelerini teşvik ederken aynı zamanda yaratıcılıklarını destekleyerek bireylerin özgün ve farklı bakış açıları geliştirmelerini, estetik ve düşünsel özgürlük kazanmalarını amaçlamaktadır.

Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı, müziksel bilgiyi sadece teorik düzeyde değil, pratik deneyimlerle de öğrencilere kazandırmayı amaçlar. Y yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımı, öğrencilerin müziği aktif olarak deneyimlemelerini ve bu süreçte kendi sanatsal kimliklerini inşa etmelerini sağlar. Bu süreç, sadece öğrencilerin müzikle olan bağını güçlendirmekle kalmaz aynı zamanda müziği yaşam boyu sürdürebilecekleri bir ilgi alanı hâline getirmelerine yardımcı olur.

Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı'nın odağında müzik dersi sanat alan becerileri bulunmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin becerilerle ilgili bileşenleri; eğilimler, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ve değerler dikkate alınarak bütüncül bir yaklaşım ile tasarlanmıştır.

Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin

1. Türk müziği teori ve uygulaması dersindeki öğrenmeleri aracılığıyla estetik yönünü geliştirmeleri,
2. Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmeleri,
3. Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmeleri,
4. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamaları,

5. Türk müziği teori ve uygulaması dersindeki öğrenmeleri aracılığıyla zihinsel becerilerinin geliştirmeleri,
6. Türk müziği teori ve uygulaması dersindeki öğrenmeleri aracılığıyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmeleri,
7. Türk müziği ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmaları,
8. Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılım sağlamaları,
9. Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmeleri,
10. İstiklal Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmeleri,
11. Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmeleri,
12. Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmaları,
13. Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramaları amaçlanmaktadır.

1.2. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Öğretmen, öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılmasını sağlamak için öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmalıdır. Dinleme, doğaçlama yapma, toplu söyleme gibi özel müzik öğretim yöntemleri, öğrencilerin Türk müziğini sevmeleri ve dersin etkili bir şekilde işlenmesi için ayrı bir öneme sahiptir. Öğretmen, bu öğretim yöntemleri ve öğrenme alanlarını esas alarak uygulamada aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir:

- Öğrencilerin hazırbulunuşluklarını göz önünde bulundurarak bireysel ilgi ve becerilerini ön plana çıkaracak, öğrencileri aktifleştirecek etkinlikler planlanmalıdır. Çevre şartları da göz önünde bulundurularak öğrenme ortamlarının motive edici, ilgi ve merak uyandırıcı olmasına özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin araştırma-inceleme ve bilgiye ulaşmasında bilişim teknolojilerinden faydalanmaları hususuna dikkat edilmelidir. Alana ilişkin materyaller ve önerilen müzik yazımları eğitim öğretim sürecine dâhil edilmelidir.
- Öğrenme çıktıları, öğrenme-öğretme sürecinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığıyla öğrencilerden beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler olup öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak bütün sınıf düzeyinde sunulmuştur.
- Derste ana amaç teori ve uygulama öğretimidir. Bu amacın yanı sıra ulaşılmak istenen diğer bir amaç ise öğrencilere müzik zevki kazandırmak, öğrencilerin sanat ve estetik algılarını teorik ve pratik bağlamda geliştirmektir. Bu husus tüm süreçlerde dikkate alınmalıdır.
- Program uygulanırken tüm öğrenme çıktıları ilgili değerlerle eşleştirilmeli ve örtük program anlayışından hareketle dersler işlenmelidir. Öğrencilerin eğitim öğretim sürecini bir bütün olarak tamamlamaları Türk Müziği Teori ve Uygulaması dersi işlenirken diğer dersler ile ilişkilendirmeler göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğrencilere, öz müziğinden hareketle yakın çevreden uzağa doğru teorik ve pratik müzik bilgisi kazandırılmaya odaklanılmalıdır. Öğrenciler estetik bir bakış açısı geliştirebilmeleri için nitelikli eser ve örneklerle tanıştırılmalıdır. Dolayısı ile müzik sanatı ile ilgili yazılı, görsel ve işitsel kaynaklar takip edilerek ilgili müzik dağıtıcısı eğitim öğretim sürecine dâhil edilmelidir.
- Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olacak öğrenme çıktıları için gerekli temel yaşam becerilerinin geliştirilmesine önem verilmeli ve etkinlikler bu anlayışla hazırlanmalıdır.
- Türk müziği teori ve uygulaması dersinin zevkli ve eğlenceli bir şekilde işlenerek öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşabilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.
- Müziğin erken yaşlardan başlayarak kültürel kimliğin oluşmasında ve hayatın her aşamasında etkin bir olgu olduğu gerçeğini unutmamak gerekir. Eğitimin en temel felsefesi olan yakından uzağa ilkesinden hareketle Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı'nın bu ekseninde dikkate alınması gerekmektedir,
- Öğrencilerin müzik yoluyla estetik duyarlılıkların geliştirilmesi(dinleme, konuşma vb.)felsefesi ile uygulamaya dayalı

müzik eğitimi (söyleme, doğaçlama, besteleme vb.) felsefesi dengeli bir şekilde eğitim öğretim sürecine yansıtılmalıdır.

- Türk müziği eğitiminde özellikle müziksel anlama ve müziksel becerilerin aktif öğrenme yoluyla kazandırılması üzerine yaygın olarak kullanılan geleneksel meşk eğitim ve öğretim yönteminin yanı sıra Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki gibi yaklaşımlar dikkate alınmalıdır.

1.2.1. PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

- Sosyal-duygusal öğrenme becerileri; bireyin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati kurabilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan becerileri ifade eder. Öğrenme-öğretme uygulamaları, sosyal-duygusal öğrenme becerileri; kavramsal beceriler, sanat alan becerileri ve okuryazarlık becerileri dikkate alınarak kurgulanmalıdır. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri hem başlı başına bir beceri seti hem de diğer becerilerin kullanılmasına aracılık eden veya bu becerilerin ortaya konulmasını kolaylaştıran bir destekleyici olarak tanımlanabilir.
- Okuryazarlık becerileri, yeterliklerin kazandırılmasında aracılık eden önemli bileşenlerdendir. Toplumsal yaşamın başarılı bir şekilde sürdürülmesinde bireylerin haklarını kullanabilmeleri ve sorumluluklarını yerine getirebilmeleri önemlidir. Bunun için çağın gerektirdiği bilgi ve sürdürülebilirlik okuryazarlığı, dijital ve finansal okuryazarlık gibi becerilerin bireylerde geliştirilmesine odaklanılmalıdır. Türk müziği teori ve uygulaması dersi sanat alan becerileri ile okuryazarlık becerileri bütünleştirilerek sunulmalıdır.
- Değerler bireyin dengeli, ölçülü ve tutarlı; kendisine, ailesine, ülkesine ve dünyaya faydalı; üretken, ahlaklı ve çalışkan bir şekilde yetişmesi için yürütülen çabaların öğretim programlarına yansması olarak değerlendirilmektedir. Değerler; etkileşimde olduğu insanları, yaşadığı toplumun dinamiklerini, çevresindeki doğal güzelliklerin değerini anlayan; doğaya saygılı; çevresiyle uyumlu ilişkiler kuran; tarihî ve kültürel mirası koruyan bireyler yetiştirmeyi amaç edinmektedir. Değerler; millî ve manevi kimliğimize uygun bilgi, tutum ve davranış boyutlarında oluşturulmalı ve geliştirilmelidir.

1.2.2. İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bütüncül gelişim anlayışının bir yansıması olarak Türk müziği teori ve uygulaması dersi öğretim programları bilgi ve beceriler bağlamında bütüncül ve tutarlı bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Her sınıf düzeyinde kazandırılması hedeflenen bilgi ve beceriler, içerik çerçevesine ve sınıf düzeyine uygun şekilde belirlenmektedir. Müzik alanının birikimli ilerleme özelliği dikkate alınarak kazandırılması hedeflenen bilgi ve beceriler, ait olduğu sınıf düzeyi ve diğer kademeler arasında bütünlük oluşturacak şekilde verilmektedir. Bu anlamda, Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programları'nın her birinin kendi içinde bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekir. Ayrıca farklı kademelerin Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programları arasındaki bütünlük de göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretmenlerin tasarlayacakları öğrenme-öğretme süreçlerini sadece ilgili öğrenci gruplarının sınıf düzeylerine ait bilgi ve becerilerin oluşturduğu amaç ve içeriklerin yer aldığı Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programları'na göre hazırlamamaları, diğer düzeylere ait, bilgi ve becerilerin oluşturduğu amaç ve içeriklerin yer aldığı Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programlarının da incelenmesi ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bütüncül hedeflerini gerçekleştirmeyi sağlayacak bir Türk müziği teori ve uygulaması dersi öğretimi anlayışıyla öğretim süreçlerini yürütmeleri beklenmektedir.

1.2.3. ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Programda öğrenme kanıtları olarak sunulan ölçme ve değerlendirme araçları, süreç ve ürüne dayalı değerlendirme yapmak amacıyla tasarlanmıştır. Ölçme ve değerlendirme araçları belirlenirken bunların temalarda yer verilen tüm öğrenme çıktılarını kapsamaları hedeflenmiştir. Her temada bulunan ölçme ve değerlendirme araçları, öğretmenlere örnek teşkil etmesi amacıyla sunulmuştur. Öğretmenlerden bu araçları kullanmaları, gerekli durumlarda uyarlamaları veya farklı araçları sürece dâhil etmeleri beklenmektedir. Farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanılması durumunda bu araçların temadaki öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerini ölçebilecek yapıda olmasına dikkat edilmelidir.

Programda verilen her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Değerler, eğilimler, sosyal duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamasının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.

Ölçme ve değerlendirme yöntemleri; öğrencilerin yetenek, ihtiyaç ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmeli, öğrenciler tarafından kazanılan veya geliştirilen becerilerin yansıtılabileceği nitelikte olmalıdır.

Programdaki temalarda yer alan öğrenme çıktılarının ölçülmesinde çalışma yaprağı, kısa ve uzun cevaplı sorular, karşılaştırma tablosu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, öz değerlendirme formu, gözlem formu, derecelendirme ölçeği, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, performans görevi vb. ölçme ve değerlendirme araçlarından yararlanılmalıdır.

Öğrenmeler süreç boyunca izlenmeli, değerlendirilmeli ve öğrencilere geri bildirimde bulunulmalıdır. Geri bildirim; öğretmen tarafından dereceli puanlama anahtarına yönelik verilmesinin yanında öğrencilerin değerlendirme süreçlerine katıldığı öz, akran, grup değerlendirme formu gibi ölçme ve değerlendirme araçlarının incelenerek kendilerine yönelik nesnel değerlendirme yapmalarına katkı sağlaması bakımından önemlidir.

Programın her temasında en az bir performans görevine yer verilmiştir. Bu görevlerde gözlem yaparak sunum yapılması, seslendirme yapılması, araştırma yaparak sunum yapılması, grup hâlinde seslendirme yapılması, doğaçlama yoluyla performans sergilenmesi beklenir.

Her bir performans görevinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarındaki ölçütlerin belirlenmesinde kapsadığı öğrenme çıktısının süreç bileşenleri ve görevin özellikleri dikkate alınmıştır. Öz, akran ve grup değerlendirme formları da kullanılarak öğrencilerin değerlendirme süreçlerine katılması sağlanmalıdır.

Öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen performans görevlerinin nasıl ölçülebileceği öğrenme kanıtlarında belirtilmiştir.

1.2.4. ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı, öğrencinin bütünsel gelişimini esas almaktadır. Bu gelişimi sağlayabilmek amacıyla öğrenme-öğretme yaşantılarında sunulan etkinlikler; ilgili çıktı, beceri, eğilim ve değerlerin kazandırılmasını gerçekleştirmeye yönelik hazırlanmıştır. Programın öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde örnekler sunulmuştur. Öğretmenlerden bu örneklerden yola çıkarak öğrenci gruplarının özelliklerine göre öğrenme yaşantılarını uyarlamaları, değiştirmeleri veya yeni etkinlikler oluşturmaları beklenmektedir.

Programda her tema için temel eğitim düzeyindeki öğretim programlarında yer alan konular ve beceriler göz önüne alınarak temel kabuller belirlenmiştir. Öğrenme yaşantıları uygulanırken ön değerlendirme sürecinde öğrencilerin temel kabullerde yer alan bilgi ve becerilere sahip olma durumlarının kontrol edilmesi, gerekli durumlarda temel kabullere ilişkin öğrenme ihtiyaçlarının karşılanması beklenmektedir.

Programın uygulanmasında yaşantısal öğrenmenin esas alınması, uygulamaya dayalı bir süreç yapılandırılması gerekmektedir. Bu süreci desteklemek üzere öğreneni merkeze alan öğretim yöntemlerine (gözlem yoluyla öğrenme, serbest araştırma, zincir haritaları, araştırma-inceleme, yaparak-yaşayarak öğrenme, balık kılçığı, soru cevap, tartışma, beyin fırtınası, kelime ilişkilendirme, özetleme, gösterip-yaptırma, kavram haritası, yaratıcı drama, vb.) yer verilmeli ve program, çok yönlü gelişime katkıda bulunacak öğretim yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilmelidir. Ayrıca öğrencinin araştırma sürecine katkıda bulunmak adına öğretmenler tarafından öğrencilere gerekli çıktılarda ön hazırlık yaptırılması önemli görülmektedir.

Öğrenme-öğretme uygulamalarında müzik disiplini ile ilgili kavramların ve kavramlar arası ilişkilerin öğrenilmesini desteklemek üzere görsel materyallerden ve dijital/teknolojik araçlardan yararlanılması önerilmektedir. Bunların yanı sıra şema, afiş, broşür gibi görsel materyaller de kullanılabilir. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.

Programın uygulanmasında öğretmenlerden hem öğretim teknolojilerini hem de teknoloji tabanlı öğretim yöntemlerini anlamlı öğrenmeyi destekleyecek biçimde kullanmaları beklenmektedir. Bu kapsamda video, sunu, programları gibi materyaller ile teknoloji tabanlı öğretim uygulamaları da sürece dâhil edilebilir.

1.2.5. FARKLILAŞTIRMA

Öğretim sürecinin düzenlenmesinde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önüne alınmalıdır. Bu amaçla öğretim sürecinin öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi için öğretimin farklılaştırılması yoluna gidilmelidir. Bu kapsamda

farklılaştırma bölümünde zenginleştirme ve destekleme başlıkları altında öneriler sunulmuştur. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve uygulanır.

Farklılaştırma sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme profilleri dikkate alınmalı; içerik, süreç ve ürün bu özelliklere uygun hâle getirilmelidir. Bu kapsamda aynı öğrenme çıktısına ulaşabilmek için zenginleştirici ve destekleyici etkinlikler yoluyla tüm öğrencilere öğrenme fırsatları sağlanmalıdır. Aynı zamanda bu etkinlikler sınıftaki farklı öğrenme düzeyine sahip öğrencilerin gereksinimlerine cevap verecek şekilde planlama yapılmalıdır.

1.3. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda 1 ders saati uygulanacak şekilde planlanmıştır. Ardından 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda temaların işleniş sırası, içerdiği öğrenme çıktı sayıları ve temaların süreleri ise ayrı tablolar ile sunulmuştur.

1. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Müziğin Tanımı	2	4	12
2	Müzik Terimleri	3	14	38
3	Müzikte Ses Kavramı	2	14	38
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	12
TOPLAM		7	36	100

2. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Tampere Ses Sisteminde Tam ve Yarım Ses	3	12	33
2	Seslerde Pesleştirme ve Tizleştirme	3	12	33
3	Sesleri Natürel Hâle Getirme	3	8	22
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	12
TOPLAM		9	36	100

- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim ve öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

3. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Tampere Ses Sisteminde Dizi Kavramı	1	12	33
2	Aralıklar	1	10	28
3	Tampere Ses Sistemi ve Türk Müziği Ses Sistemi	2	10	28
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	11
TOPLAM		4	36	100

4. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Türk Müziğinde Perde ve Koma	2	6	16
2	Türk Müziğinde Ses Değiştirici İşaretler	2	13	36
3	Türk Müziğinde İkili Aralık	2	13	36
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	12
TOPLAM		6	36	100

5. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Türk Müziğinde Dörtlüler	3	14	38
2	Türk Müziğinde Beşliler	3	14	38
3	Kendi Ezgimi Yazıyorum	1	4	12
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	12
TOPLAM		7	36	100

- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

6. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Türk Müziğinde Dizi	1	10	28
2	Türk Müziği Ses Sistemi	1	10	28
3	Türk Müziğinde Üçlüler	3	12	33
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	11
TOPLAM		5	36	100

7. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Transpoze	2	14	38
2	Çeşni	1	9	25
3	Türk Müziğinde Dizi Oluşturmaya Yarayan Diğer Dörtlü ve Beşliler	3	9	25
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	12
TOPLAM		6	36	100

8. SINIF TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ TEMALARI

TEMA		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1	Türk Müziği Kuramcıları	3	12	33
2	Türk Müziğinde Makam	3	12	33
3	Makamları Oluşturan Unsurlar	3	8	22
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	12
TOPLAM		9	36	100

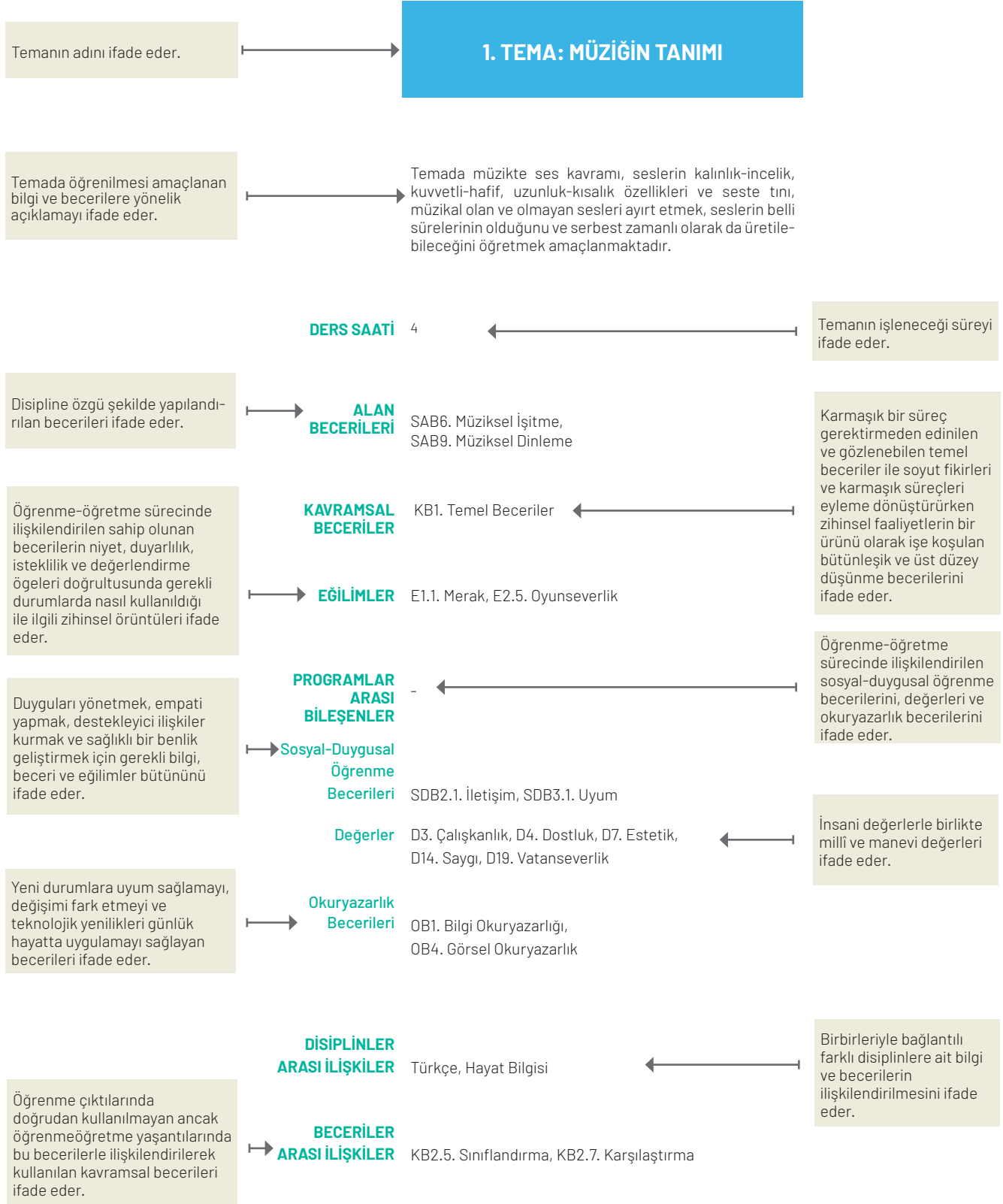
- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

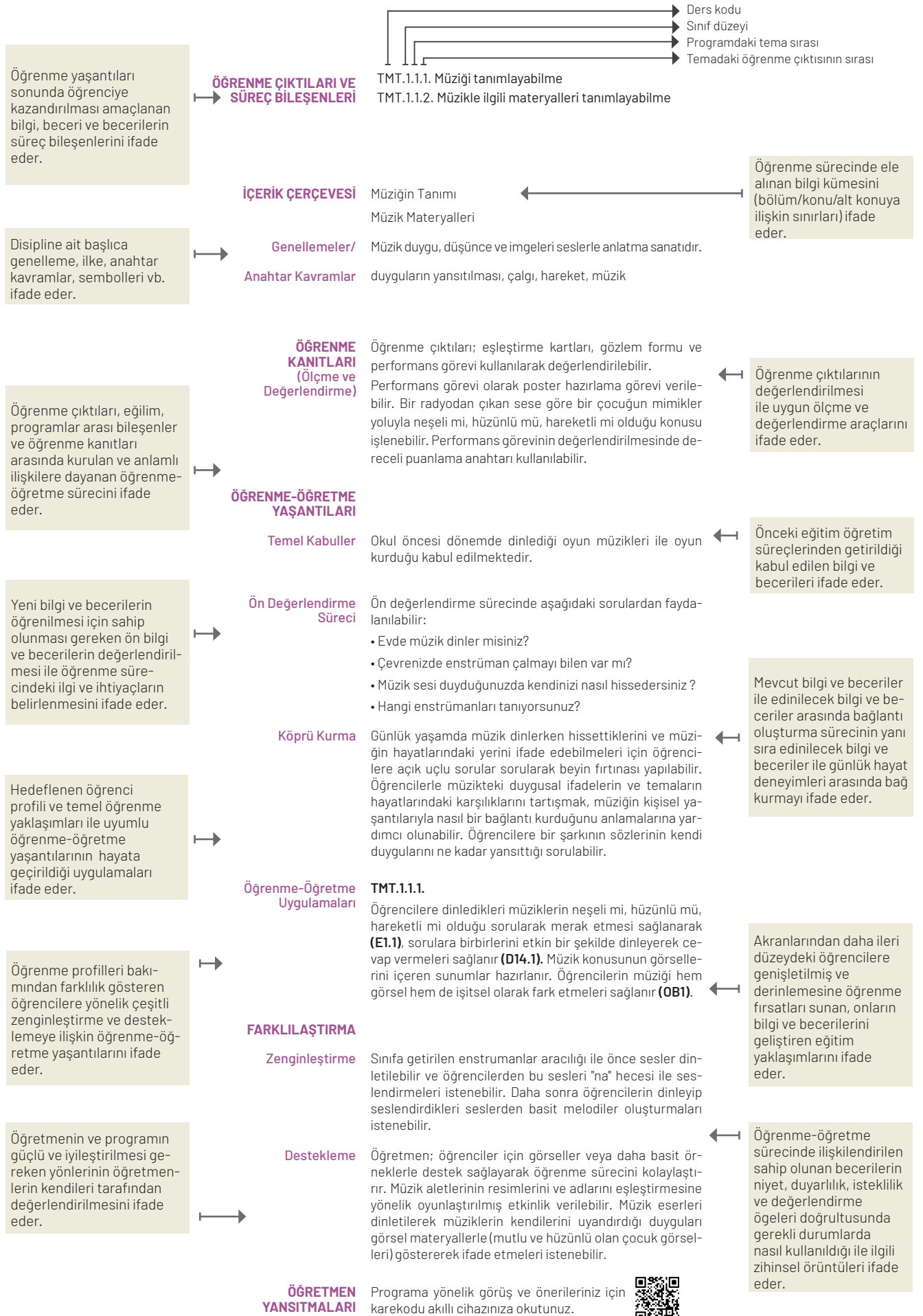
1.4. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERS KİTABI	FORMA SAYILARI	KİTAP EBADI
TMT Dersi 1. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm
TMT Dersi 2. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm
TMT Dersi 3. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm
TMT Dersi 4. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm
TMT Dersi 5. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm
TMT Dersi 6. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm
TMT Dersi 7. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm
TMT Dersi 8. Sınıf	4-6	19,5 cm x 27,5 cm

1.5. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Türk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı'nın temalarının yapısı aşağıdaki infografikte verilmiştir.

2. TÜRK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALARI

1. SINIF

1. TEMA: MÜZİĞİN TANIMI

Temada müzikte ses kavramı, seslerin kalınlık-incelik, kuvvetli-hafif, uzunluk-kısalık özellikleri ve seste tını, müzikal olan ve olmayan sesleri ayırt etmek, seslerin belli sürelerinin olduğunu ve serbest zamanlı olarak da üretilebileceğini öğretmek amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 4

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB9. Müziksel Dinleme

KAVRAMSAL BECERİLER KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D7. Estetik, D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe, Hayat Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- TMT.1.1.1. Müziği tanımlayabilme
TMT.1.1.2. Müzikle ilgili materyalleri tanımlayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Müziğin Tanımı
Müzik Materyalleri

Genellemeler/ Müzik duygu, düşünce ve imgeleri seslerle anlatma sanatıdır.
Anahtar Kavramlar duyguların yansıtılması, çalgı, hareket, müzik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; eşleştirme kartları, gözlem formu ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak poster hazırlama görevi verilebilir. Bir radyodan çıkan sese göre bir çocuğun mimikler yoluyla neşeli mi, hüzünlü mü, hareketli mi olduğu konusu işlenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Okul öncesi dönemde dinlediği oyun müzikleri ile oyun kurduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Ön değerlendirme sürecinde aşağıdaki sorulardan faydalanılabilir:

- Evde müzik dinler misiniz?
- Çevrenizde enstrüman çalmayı bilen var mı?
- Müzik sesi duyduğunuzda kendinizi nasıl hissedersiniz ?
- Hangi enstrümanları tanıyorsunuz?

Köprü Kurma

Günlük yaşamda müzik dinlerken hissettiklerini ve müziğin hayatlarındaki yerini ifade edebilmeleri için öğrencilere açık uçlu sorular sorularak beyin fırtınası yapılabilir. Öğrencilerle müzikteki duygusal ifadelerin ve temaların hayatlarındaki karşılıklarını tartışmak, müziğin kişisel yaşantılarıyla nasıl bir bağlantı kurduğunu anlamalarına yardımcı olunabilir. Öğrencilere bir şarkının sözlerinin kendi duygularını ne kadar yansıttığı sorulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT.1.1.1.

Öğrencilere dinledikleri müziklerin neşeli mi, hüzünlü mü, hareketli mi olduğu sorularak merak etmesi sağlanarak (E1.1), sorulara birbirlerini etkin bir şekilde dinleyerek cevap vermeleri sağlanır (D14.1). Müzik konusunun görsellerini içeren sunumlar hazırlanır. Öğrencilerin müziği hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır (OB1). Bu süreçte ortaya çıkan arkadaşlarının fikir ve görüşlerine değer verir (D4.4). Bu süreç gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Müziğin eğlence, terapi, iletişim, kültürel ifade gibi çeşitli amaçları olduğu açıklanır. Öğrenciler her bir amacın günlük hayattaki yeri üzerine duygu ve düşüncelerini ifade ederek öğrencilerin birbirlerini etkin dinleme süreci desteklenir (SDB2.1). Müzikle ilgili bilgi toplanabilecek güvenilirliği kanıtlanmış dijital, basılı kaynaklar birlikte belirlenir ve öğrencilerin bu kaynakları araştırmaları istenir (OB1). Bu araştırma sürecinde, öğrencinin Türk-İslam kültüründe var olan müzik tanımlarına ulaşması sağlanır (D19.1). Performans görevi olarak poster hazırlama görevi verilebilir. Bir radyodan çıkan sese göre bir çocuğun mimikler yoluyla neşeli mi, hüzünlü mü, hareketli mi olduğu değerlendirilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabılır.

Öğrencilerin belirlenen bu araçlardan müzikle ilgili görselleri bulmaları istenir **(OB4)**. Eriştikleri bu görseller ile öğrencilerin sınıfta seviyelerine uygun olarak bir sunum yapmaları ve bu bilgileri doğrulamaları sağlanır **(OB1, D3.3)**, öğrencilerin bu sunum sonunda kendilerinin oluşturduğu müzik tanımını ifade etmeleri beklenir. Bu süreç, kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

TMT.1.1.2.

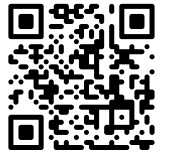
Dinlediği müziğin içeriğine yönelik müziksel materyalleri ayırt etmesi amacı ile örnekler verilerek öğrencilerin müziksel materyaller ve müziksel olmayan materyalleri ayırt etmeleri sağlanır ve materyaller (bağlama, gitar, keman) öğrenciler tarafından belirlenir. Bu etkinlik için eşleştirme kartları kullanılarak gösterilen materyallerin müzik ile ilgili olup olmadıklarını ayırt etmeleri sağlanır **(E2.5)**. Odaklanmaları ve aktif rol almaları istenir **(D3.4)**. Ayırt ettiği müziksel materyalleri daha önce görüp görmediklerini ifade etmeleri istenir ve müzikle ilgili materyaller ile ilgili grup çalışması yaparak görsel sunumlar hazırlamaları sağlanır **(D4.2, D14.1, SDB2.1, SDB3.1)**. Müzikle ilgili ayırt ettiği materyaller ile ilgili soru cevap çalışması yaparak hangi materyallerin müzik ile ilgili olduğunu ifade etmesi sağlanır **(SDB2.1)**. Bu süreç gözlem formu ile değerlendirilebilir. Dinleme çalışmaları yapılarak çeşitli müzik türleri dinletilip dinlediği türlerin eğlenceli veya hüzünlü gibi müzikal eserlerin basit özelliklerini ayırt etmesi istenebilir **(D7.1)**. Bu çalışma kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLI LAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Sınıfa getirilen enstrümanlar aracılığı ile önce sesler dinletilebilir ve öğrencilerden bu sesleri "na" hecesi ile seslendirmeleri istenebilir. Daha sonra öğrencilerin dinleyip seslendirdikleri seslerden basit melodiler oluşturmaları istenebilir.
- Destekleme** Öğretmen; öğrenciler için görseller veya daha basit örneklerle destek sağlayarak öğrenme sürecini kolaylaştırır. Müzik aletlerinin resimlerini ve adlarını eşleştirmesine yönelik oyunlaştırılmış etkinlik verilebilir. Müzik eserleri dinletilerek müziklerin kendilerini uyandırdığı duyguları görsel materyallerle (mutlu ve hüzünlü olan çocuk görselleri) göstererek ifade etmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: MÜZİK TERİMLERİ

Temanın içeriğini, nota işaretlerini tanıma, notasyon işaretlerinin işlevini anlatabilme, porte ve porte üzerindeki çizgilerinin isimlerini sol anahtarına göre söyleyebilme (mi, sol, si, re ve fa), porte üzerindeki aralıkların isimlerini söyleyebilme (fa, la, do ve mi), porte üzerindeki ek çizgileri çizerek isimlerini söyleyebilme, anahtar kavramının müzikte de kullanılan bir terim olduğunu fark edebilme, müzikte anahtar kavramını tanımlayabilme, müzikte farklı türde anahtarlar kullanıldığını fark edebilme ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

KAVRAMSAL BECERİLER KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.2. İş Birliği Becerisi

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.4 Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- TMT.1.2.1. Porteyi tanıyabilme
- TMT.1.2.2. Müzikte anahtar kavramını tanıyabilme
- TMT.1.2.3. Nota işaretlerini tanıyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ Müzik Terimleri

Genellemeler/ Nota işaretleri müzikal sesleri simgeleyen işaretlerdir.
Anahtar Kavramlar/ müzikte anahtar, nota, porte

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; eşleştirme kartları, kontrol listesi, çalışma kâğıdı, grup değerlendirme formu ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilere performans görevi olarak boş bir nota kâğıdı verilir ve üzerine sol anahtar ve öğrendiği notaları yerleştirmeleri istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Notaların isimlerini daha önceden duyduğu ve sol anahtarı görselini daha önce gördüğü kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Ön değerlendirme sürecinde aşağıdaki sorulardan faydalanılabilir:

- Porte nedir? Daha önce yazılı bir porte gördünüz mü?
- Anahtar nedir? Sizce müzikte anahtar var mıdır?
- Sizce nota nedir ? Daha önce hiç yazılmış bir nota gördünüz mü?

Köprü Kurma

Daha önce öğrendiği müziğin tanımı ile yeni öğrenilecek müzik terimleri konusu ile ilişki kurulur. Bir kapıyı açmak için doğru bir anahtar gerektiği hatırlatılarak müzikte de anahtar notaların doğru şekilde yazılması için kullanılır. Bu örnekle günlük yaşantı ve müzik terimleri arasında ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT.1.2.1.

"Porte nedir, notaları nereye yazarız?" gibi sorularla öğrencilerin porteyi merak etmesi sağlanır (E1.1). Çeşitli görseller aracılığıyla portenin tanınması sağlanır (OB4). Porteyi çizme etkinliği yaptırarak öğrencilerin porteyi şekil olarak fark etmesi sağlanır. Portede yer alan çizgilerin sol anahtarına göre isimlerini (mi, sol, si, re ve fa) fark etmesi sağlanır. Dijital olarak hazırlanmış eşleştirme eğitsel oyunlar ya da basılı eşleştirme kartları ile öğrendiği çizgi isimlerini söyleyebilmesi sağlanır (OB2). Portede yer alan aralıkların sol anahtarına göre isimlerini (fa, la, do ve mi) fark etmesi sağlanır. Eşleştirme kartları kullanılarak öğrendiği aralık isimlerini söyleyebilmesi sağlanır.

TMT.1.2.2.

Öğrencilerin anahtar kavramını görsel olarak fark etmeleri sağlanır (OB4). Çeşitli görsel, işitsel, animasyon ve benzeri materyaller aracılığı ile sol anahtarını tanıması sağlanır. Müzikteki anahtar kavramını ifade etmesi sağlanır. Anahtar değişikliğiyle birlikte porte üzerindeki çizgi ve aralıkların isimlerinin değiştiğini fark etmesi sağlanır (OB1). Bu süreçte müzikte farklı türde anahtarlar kullanıldığını fark eder. Bu süreç doğru-yanlış ve boşluk doldurma sorularının yer aldığı çalışma kâğıdı ile ölçülebilir. Bu anahtarlardan "fa" anahtarının dördüncü çizgiye yazıldığı ve bu anahtarın yazıldığı çizgiye yazılan notaların "fa" olarak okunduğu ve diğer notaların "fa" notasına göre sıralanıp seslendirildiği çeşitli görsel, işitsel, animasyon ve benzeri materyaller aracılığı ile "fa" anahtarını tanıması sağlanır (OB4). Belirtilen anahtarlardan diğerinin "do" anahtarı olduğu, bu anahtarın portenin üçüncü çizgisine yazıldığı, üçüncü çizgiye yazılan notanın "do" notası olarak seslendirildiği ve diğer notaların "do" notasına göre sıralanıp seslendirildiği çeşitli görsel, işitsel, animasyon ve benzeri materyaller aracılığı ile "do" anahtarını tanıması sağlanır (OB4).

Öğrenilen kavramlarla ilgili grup etkinlikleri düzenlenerek öğrencilerin pano hazırlamaları sağlanır. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmalarına olanak sağlanır (D4.4). Böylece öğrencilerin iş birliği yapmaları ve bilgiyi görselleştirerek uzun süreli belleğe aktarması sağlanır (SDB2.2). Bu süreç öğrenciler üzerinde sosyal ilişkilerde duyarlılık göstermeyi, dayanışma içinde olmayı; etkili iletişimle sevgi, saygı ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı; nitelikli vakit geçirmeyi ve evrensel bağ kurmayı kurmayı sağlar (D14.1, E1.4, E1.5, E2.2). Bu süreç grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilere performans görevi olarak boş bir nota kâğıdı verilir ve üzerine sol anahtarı ve öğrendiği notaları yerleştirmeleri istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

TMT.1.2.3.

Nota şekillerini göstererek notaların her birinin değişik biçimlerinin olduğunu öğrencilerin merak etmeleri sağlanır (E1.1). Temel müzik yazı ve öğeleri ile ilgili görselleri içeren, ses etkileşiminin entegre edildiği sunumlar hazırlanır. Öğrencilerin müzik kavramlarını hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır (OB1). Öğrencilerin temel müzik kavramları ile ilgili bilgi toplayacağı, güvenilirliği kanıtlanmış dijital veya basılı kaynaklar belirlenir (OB1). Belirlenen bu araçlardan müzik kavramları ile ilgili görselleri seçmeleri istenir (OB4). Bu süreç kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Farklı nota şekilleri gösterilerek notaların birbirinden farklı olduğunu gözlemesi sağlanır. Notaların benzerlikleri ve farklılıklarını çeşitli görsellerle fark etmesi sağlanarak notaların birbiri ile olan ilişkisini belirlemesi sağlanır (KB2.4). Eriştikleri bu görseller ile öğrencilerin sınıfta seviyelerine uygun olarak bir sunum yapmaları ve bu bilgileri doğrulamaları sağlanır (OB1, D3.3). Eşleşme kartları ile daha önce tanıtılan notaların şekillerini ve isimlerini (birlik nota, ikilik nota vb.) eşleştirmesi sağlanır (OB4). Topladığı bilgilerin sonucunda notasyon işaretlerinin işlevini anlatır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenme-öğretme uygulamalarındaki etkinlikler sonucunda öğrenme çıktılarına ulaşan öğrencilerin öğrendiği nota şekillerini ve sesleri kullanarak kendi modellerini yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğretmen öğrenme-öğretme uygulamalarındaki etkinlikler sonucunda öğrenme çıktılarına tam olarak ulaşamayan öğrencilere, bir dizi üzerindeki nota isimleri sorulabilir. Öğrenilen diğer içeriklere yönelik eşleştirme oyunu oynatılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: MÜZİKTE SES KAVRAMI

Temada müzikte ses kavramı, seslerin kalınlık-incelik, kuvvetli -hafif, uzunluk-kısalık özellikleri ve seste tını, müzikal olan ve olmayan sesleri ayırt etmek, seslerin belli sürelerinin olduğunu ve serbest zamanlı olarak da üretilebileceğini öğretmek amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB9. Müziksel Dinleme

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum

Değerler D4. Dostluk, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık, OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT.1.3.1.Müzikal olan/olmayan sesleri işitebilme

- a) Müzikal olan/olmayan sesleri tanıır.
- b) Müzikal olan/olmayan sesleri işitsel olarak ayırt eder.
- c) Müzikal olan/olmayan sesleri ifade eder.

TMT.1.3.2. Ölçülü seslerin bileşenlerini dinleyebilme

- a) Müzikal seslerin bileşenlerini tanıır.
- b) Müzikal sesleri işitsel olarak ayırt eder.
- c) Müzikal sesleri açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Müzikte Ses Kavramı

Genellemeler/ Anahtar Kavramlar Ses bir maddedeki moleküllerin titreşmesi ile oluşur. müzik, ses

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; gözlem formu, bulmaca ve eşleştirme oyunları içeren çalışma kâğıtları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerden farklı yükseklikteki sesleri taklit ettikleri bir performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencinin dinlediği sözlü sözsüz müzik eserlerindeki çocuk şarkılarındaki ezgi, ritim, çalgı farklılıklarını ifade edebildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilere ses kavramına ilişkin açık uçlu sorular sorulabilir. Gerektiği noktalarda yönlendirmeler yapılarak ne bildikleri belirlenebilir. Genel müzik zevklerine dair sorular yöneltilebilir. Bu süreçte öğrencilerin tema ile ilgili hazırbulunuşluk düzeylerinin tespitinde hazırlık soruları, materyal ve çeşitli etkinliklerden yararlanılabilir.

Köprü Kurma Önceki öğrenmelerindeki müzik terimleri ile yeni öğreneceği ses kavramı ile ilişki kurulur. Kuşun sesi yüksek ve tiz iken ineğin sesinin kalın olduğu fark ettirilip öğrencinin frekans kavramını algılaması ve günlük yaşantısıyla ilişki kurması sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT.1.3.1.

Sesin nasıl oluştuğu ile ilgili çeşitli sözel ifadeler, görsel ve animasyon içerik materyaller ile öğrencilerin konuyu merak etmeleri sağlanır (**E1.1, OB4**). Daha önce dinlediği şarkı icracılarını hatırlaması sağlanarak insan sesiyle de müzik yapılabileceğini fark etmesi sağlanır. Daha önce izlediği, dinlediği ve çeşitli medya organlarında gördüğü enstrüman icracıları hatırlatılarak çeşitli çalgıların müzik yapmak için kullanıldığını fark etmesi sağlanır. Çeşitli görsel sunumlar kullanılarak bu konudaki çeşitlilik fark ettirilir (**D7.1, SDB2.3, OB4**). Doğada bulunan fakat müzik yapmaya elverişli olmayan sesleri duyması ve tanıması sağlanır. Müzikal olan ve müzik yapmaya elverişli seslerin belirli uzunluklarının olduğunun anlaşılması sağlanır (**KB2.5**). Etkileşimli tahta kullanılarak doğada karşılaşılan seslerin kayıtları dinletilerek öğrencilerin sesleri tahmin etmesi istenir. Süreç içerisinde öğrencinin sesler arasındaki farklılıkları ayırt etmesi sağlanır (**OB1**). Müzikal olan ve müzik yapmaya elverişli seslerin belirli uzunluklarının olduğunun anlaşılması sağlanır. Öğrencilerin sesi oluşturan unsurları fark etme süreci gözlem formuyla değerlendirilebilir.

TMT.1.3.2.

Seslerin çalgı yardımı ile önce hafif ile daha sonra kuvvetli şiddet duyurulması ile seste şiddet olgusunu ayırt etmesi sağlanır. Seste tını kavramı aynı şarkının farklı yorumcular ile veya aynı melodiyi farklı çalgılardan ve yorumculardan dinleterek öğrencinin fark etmesi sağlanır. Bu kavramların öğrencilerde bir anlam oluşturabilmesi için öğrencilere bulmaca, eşleştirme gibi oyunlar oynatılır (**E2.5**). Öğrenilen kavramlarla ilgili öğrencilerle grup etkinlikleri düzenlenir. Öğrencilerin bir ezgiyi kuvvetli-hafif, pest-tiz seslendirmeleri ve farklı tınıları duymaları sağlanır. Arkadaşları ile birbirlerine karşı saygılı ve etkili iletişim kurmalarına olanak sağlanır (**D4.2, SDB2.1, SDB3.1**). Öğrencilerin hız ve gürlük ifadelerinin kısaltmalarını tanıması sağlanır. Boyama etkinlikleri yapılarak hız ve gürlük ifadelerini görselleştirmesi ve ifade etmesi sağlanır (**OB4**). Öğeler arasındaki ilişkileri belirler ve bu ilişkiler arasında bağ kurması sağlanır. Bu durum sözlü olarak ifade edilir (**KB2.7**). Bu ses olgularına ilişkin öğrenme-öğretme uygulamaları yapılırken öğrencilerin dinledikleri ezgilerin ezgilerin müzikal dinamiklerini işitme aşamasında nasıl bir strateji kullandığına dikkat edilir (**SDB1.1**). Öğrencilerden farklı yükseklikteki sesleri taklit ettikleri bir performans görevi istenebilir. performans görevinin değerlendirilmesinde analitik dereceli puanlama dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerin küçük grup çalışmaları yaparak ses ve hız-gürlük terimlerini hayvan seslerini ve çevrelerinde bulunan nesneleri düşünerek resmetmeleri istenebilir. Çizdiği resmi sesle ilişkilendirerek anlatması sağlanabilir. Gürlük kavramlarını, seslerini kullanarak ifade edebilmeleri sağlanır.

Destekleme

Konuya ilişkin destekleme amacıyla görsel, işitsel ve dijital materyaller kullanılır. Görsel veya işitsel öğelerle desteklenen grup çalışmalarında öğrencilerden ses, hız ve gürlük kavramlarını ayırmaları, ayırdığı bu grupları basamak olarak isimlendirmeleri istenir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz

2. SINIF

1. TEMA: TAMPERE SES SİSTEMİNDE TAM VE YARIM SES

Temanın içeriğini, ses dizilerinin tam ses ve yarım ses birleşiminden oluştuğunu fark edebilme oluşturur. Bu doğrultuda tam ses ve yarım ses kavramları, ses dizilerinin tam ses ve yarım ses birleşiminden oluştuğu ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik,, E3.2. Odaklanma, E3.7. Sistematiiklik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma)

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D7. Estetik, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemlleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT.2.1.1. Tam ses ve yarım sesi işitebilme

- a) Tam-yarım sesi tanır.
- b) Tam-yarım sesi işitsel olarak ayırt eder.
- c) Tam-yarım sesi uygular.

TMT.2.1.2. Tam ses ve yarım sesi okuyabilme

- a) Tam-yarım sesi tanır.
- b) Tam-yarım sesi ayırt eder.
- c) Tam-yarım sesi uygular.

TMT.2.1.3. Tam ses ve yarım sesi yazabilme

- a) Tam-yarım sesi tanır.
- b) Tam-yarım sesi işitsel olarak ayırt eder.
- c) Tam-yarım sesi uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tam Ses Yarım Ses

Genellemeler/ Tampere sisteme göre tam ses, iki ses arasında dokuz komalık uzaklık bulunan aralıklardır. Yarım ses ise, iki ses arasında 4, 5 komalık uzaklık olan aralıklardır.

Anahtar Kavramlar aralık, dizi, tam, yarım

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme) Öğrenme çıktıları; kontrol listesi, bulmaca, kısa cevaplı sorular, boşluk doldurma, doğru yanlış gibi soru türleri içeren çalışma kâğıtları, grup değerlendirme formu ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Ölçüleri ritmik olarak ayırt edebilmesine yönelik performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin dinledikleri müzik eserlerinde seslerin değişikliğe uğradığını fark ettikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Bu süreçte öğrencilerin tema ile ilgili hazırbulunuşluk düzeylerinin tespitinde hazırlık soruları, materyal ve çeşitli etkinliklerden yararlanılabilir.

Köprü Kurma Daha önce öğrendiği sesin özellikleri konusu hatırlatılır tam ve yarım ses konusu ile ilişki kurulur. Merdivenden çıkarken her basamağın arasındaki mesafe müzikteki sesler arasındaki mesafeye benzetilebilerek günlük yaşantıyla ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT.2.1.1.

Öğretmen, müzikteki tam ses ve yarım ses kavramları ile ilgili, görsel ve işitsel video ve görselleri sunar (**OB4**). Öğrencilerle soru cevap etkinlikleri yapılarak öğrencilerin konuyu merak etmeleri sağlanır (**E1.1, E3.8**). Türk müziğinde tam ses ve yarım ses ile ilgili bilgi toplayacağı güvenilirliği kanıtlanmış dijital ve basılı kaynaklar belirlenir. Öğrenciler topladıkları bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışır (**SDB2.1**). Bir Türk müziği çalgısı ile öğrencilere Türk müziğinde tam ses ve yarım ses örnekleri dinletilir (**D3.3, OB2**). Görseller aracılığıyla piyano klavyesi gösterilerek bazı beyaz tuşlar arasında siyah tuşların olmadığı ve bazı beyaz tuşlar arasında olduğu, bu durumun sonucunda beyaz tuşların birbirine aynı uzaklıkta olmadığı öğrenciler tarafından fark edilir (**KB2.2**). (do-re, re-mi, fa-sol, sol-la, la-si sesleri arasında siyah bir tuş varken mi-fa, si-do sesleri arasında bir siyah tuş bulunmamaktadır). Böylelikle öğrencilerin sesler arasındaki mesafeyi tam ses veya yarım ses olarak tanımları sağlanır.

Bu sürecin ardından öğrencilere do ve re arasındaki siyah tuş gösterilir.

Örneğin do sesinden yarım ses yukarı hareket edildiğinde (çıkıcı) sesin incelererek (tizleşerek) do diyez, re sesinden aşağı hareket edildiğinde (inici) sesin kalınlaşarak (pestleşerek) re bemol olarak isimlendirildiğini ve aynı tuşun iki farklı ismi olduğu fakat aynı sesi ifade ettiğini, ayırt eder (**KB2.4**).

Öğrencilerin etkileşimli tahta üzerinde piyano görselleri ile hazırlanan bulmaca içeren çalışma kâğıdını çözerek işittikleri tam ses ve yarım sesleri işitsel olarak duymaları sağlanır (**E2.5**). Öğrencilerin arkadaşlarının cevaplarını kontrol ederek kendilerini değerlendirmeleri sağlanır (**SDB1.3**). Bulmacayı çözen öğrencilere motivasyonları artıracak dönütler verilerek desteklenir. Yaptıkları etkinlikler sırasında herkes planladığı görevi takip eder ve yerine getirir (**D3.4**). Performans görevi olarak piyano tuşlarının görsellerini içeren bulmaca ve boşluk doldurma gibi materyaller oluşturulması istenebilir. Verilen performans görevi analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

TMT2.1.2.

Öğrencilerin Türk müziği enstrümanlarından birinin eşliğinde, ön öğrenmelerde öğrendiği tam ses ve yarım seslerin seslendirilmesine yönelik işitsel öğeleri tanıması sağlanır.

Türk müziği enstrümanlarının yardımı ile do sesinden diğer do sesine seslendirilen (do dizi-si) tam ve yarım sesleri duyurarak bu aralıkları işitsel olarak ayırt etmesi sağlanır.

Do dizisini ritmik okuma çalışmaları yapılarak öğrencilerin duydukları tam ve yarım sesleri uygulamaları sağlanır. Ölçüleri ritmik olarak ayırt edebilmesine yönelik performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

Öğrenciler gruplara ayrılarak grupla beraber yapılan seslendirme çalışmalarının yürütülmesinde aktif rol alır (**SDB2.1**) ve ortak hedeflere ulaşmak için arkadaşlarıyla dayanışma içinde olur (**D4.1**). Arkadaşlarını etkin bir şekilde dinler (**SDB2.1**). Seslendirme çalışmaları yürütülerek tam ve yarım seslerin seslendirilmesi ve pekiştirilmesi sağlanır. Tam seslerin ve yarım seslerin, melodik cümle gibi özelliklerin estetik algı ile ilişkisini fark eder (**D7.1**). Bu süreç grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Tam ve yarım seslerin anlaşılabilirliği için öğrenciler tarafından okumaların sistematik (**E3.7**) bir şekilde yapılması gerekliliğinin altı çizilerek bu hususta öğrencilerin istikrarlı ve sabırlı olmalarının önemi vurgulanır (**D12.3**).

TMT2.1.3.

Öğrencilere Türk müziği çalgılarından biri ile do dizisinin sesleri duyurulur. Daha önce öğrendiği tam ve yarım seslerden yola çıkarak bu seslerin tam veya yarım ses olduklarını tahmin etmeleri istenir **(KB2.11)**. Soru cevap tekniği kullanılarak öğrencilerin verdikleri cevaplar kontrol edilir. Öğrencilerin do dizisini daha önce öğrendiği tam ve yarım seslerden yola çıkarak etkileşimli tahtada gösterilen görsellerle bağlantı kurarak konuya odaklanması sağlanır **(OB4, E3.2)**. Do dizisi ses dizi şeması görsel ve işitsel materyaller kullanılarak ön öğrenmeleri hatırlaması ve merak etmesi sağlanır **(E1.1)**. Beyin fırtınası tekniğiyle önceki bilgiler yoklanarak tam ve yarım seslere dair soru cevap etkinliği yapılır **(E3.8)**. Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir **(SDB1.1)**. Bu süreçte do dizisinin tam ve yarım seslerini bulma oyunu dahil edilerek öğrencilerin konuya ilgi duyması sağlanır **(E2.5)**.

Tam ve yarım seslerin yazımı ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin tam ve yarım seslerin yazımı ile ilgili kavramları hem görsel hem de işitsel olarak tanımları sağlanır **(OB1, OB4)**.

Öğrencilerin sınıf içerisinde görsel materyaller ile ifade edilen do dizisi şemasını, nota yazım kurallarına uygun bir şekilde hizalı olarak çizilmeleri için yazma etkinlikleri düzenlenir. Bu çalışmalar ile tam ve yarım seslerin yazılması ile ilgili bileşenleri ayırt etmesi sağlanır.

Örneğin öğrenciler do dizisini oluşturan iki tam bir yarım üç tam bir yarım diziliminde seslerin aralıklarını kodlayarak sesler arasındaki mesafeleri gösterir. Tam ve yarım sesler arasındaki farkı ifade ederek öğrenmeleri sözlü ve yazılı olarak ifade eder **(OB4)**.

Bu süreç, kısa cevaplı sorular, boşluk doldurma gibi sorular içeren çalışma kâğıdı ya da eşleştirme, boşluk doldurma, kısa cevaplı dijital etkileşimli oyunlar kullanılarak değerlendirilebilir **(OB2)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak tam ses ve yarım ses ile ilgili sunum yapmaları sağlanabilir. Tam ses ve yarım ses kavramlarını, seslerini kullanarak ifade edebilmeleri sağlanır. Tam ve yarım sesler ile ilgili bulmacalar hazırlanıp öğrencilere bu bulmacalar çözdürülebilir.

Destekleme Konuya ilişkin destekleme amacıyla görsel, işitsel ve dijital materyaller kullanılır. Görsel veya işitsel öğelerle desteklenen grup çalışmalarında öğrencilerden tam ses ve yarım ses kavramlarını görsel olarak isimlendirmeleri istenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz

2. TEMA: SESLERDE PESLEŞTİRME VE TİZLEŞTİRME

Temada seslerin pesleştirilmesi ve tizleştirilmesi, sesler arası peslik ve tizlik farkı, seslerin diyez ve bemol işareti ile değişime uğrayabileceği ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.5. Oyunseverlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT.2.2.1. Sesleri pestleştirme ve tizleştirmeyi işitebilme

- a) Seslerde pestleştirme ve tizleştirmeyi tanır.
- b) Seslerde pestleştirme ve tizleştirmeyi işitsel olarak ayırt eder.
- c) Seslerde pestleştirme ve tizleştirmeyi kavramsal olarak ifade eder.

TMT. 2.2.2. Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri okuyabilme

- a) Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri tanır.
- b) Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri ayırt eder.
- c) Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri uygular.

TMT2.2.3. Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri yazabilme

- a) Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri tanır.
- b) Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri işitsel olarak ayırt eder.
- c) Pestleştirilmiş ve tizleştirilmiş sesleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sesler Arasındaki Peslik ve Tizlik Farkı
Sesleri Yarım Ses Pestleştirme ve Tizleştirme
Diyez ve Bemol İşaretleri

Genellemeler/

Müzikte sesleri tizleştirmek için diyez işareti, sesleri pestleştirmek için bemol işareti kullanılır.

Anahtar Kavramlar

pes, t, z, diyez, bemol

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi, gözlem formu, grup değerlendirme formu, eşleştirme ve kısa cevaplı soruları içeren çalışma kâğıtları kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilere performans görevi olarak önceden öğretmenin hazırladığı, bazı notaların yazılı olduğu nota kâğıdı verilerek yazılı notaları istenilen bemol ve diyez işaretleri ile pestleştirip tizleştirmesi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama ölçeği kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin dinledikleri müzik eserlerinde seslerin değişikliğe uğradığını fark ettikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerin tema ile ilgili hazırbulunuşluk düzeylerinin tespitinde hazırlık soruları ve önceki öğrenmeleri ile ilgili sorular sorularak beyin fırtınası etkinliği yapılabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin ön öğrenmelerde öğrendiği tam ses-yarım ses konusunun ile yeni öğreneceği pestleştirme ve tizleştirme ile ilgili ilişki kurulabilir. Bir merdivenin basamaklarını düşündüğümüzde birinci ikinci basamağın aynı yükseklikte olduğu, üçüncü basamaktan dördüncü basamağa giderken basamağın diğer basamaklardan daha alçak olduğu örneği ile ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT.2.2.1.

Öğrencilere sınıf ortamında görsel materyaller gösterilerek ses değiştirici işaretlere ait görselleri tanınması istenir (**OB2**). Bir eserin notası gösterilerek değiştirici işaretleri fark etmeleri beklenir.

Değiştirici işaretlerinin sesi tizleştirip pestleştirme ifadeleri, bir Türk müziği enstrümanı eşliğinde öğrencilere dinletilir ve sesin incelik ya da kalınlık duyularının tanınması sağlanır (**OB1**).

Pestleşen sesin bemol, tizleşen sesin ise diyez işaretleri kullanılarak yarım ses oranında seslerin değiştiğini işitsel olarak ayırt etmesi sağlanır.

Bu sürecin ardından öğrencilerle seslendirme çalışmaları yapılarak çalgı eşliğinde öğrencilerin içtiktikleri değiştirme işaretlerini “na” veya “a” heceleriyle ifade etmesini sağlayacak etkinlikler yapılır (**E1.3**).

Değiştirme işaretlerinin uygulandığı seslerin duyularıyla görseller arasında öğrencilerin eşleştirme yaparak bilgileri doğrulaması sağlanır. Etkinlikler öğrencilerin iletişim, işbirliği ve birbirlerine karşı saygı göstererek grup faaliyetleriyle yürütülerek bilgiyi kaydetmesi sağlanır (**SDB2.1, SDB2.2**). Bu süreç grup değerlendirme formu kullanılarak yapılabilir. Ayrıca eşleştirme soruları, kısa cevaplı sorular ve çalışma kâğıdı ile değerlendirilebilir.

TMT. 2.2.2.

Öğrencilerin ön öğrenmelerinden yararlanılarak değiştirici işaretlerin sesi tizleştirip pestleştirme ifadeleri, bir Türk müziği çalgısı eşliğinde öğrencilere dinletilir ve sesin incelik ya da kalınlık duyularının fark edilmesi sağlanır (**OB1**). Pestleşen sesin bemol, tizleşen sesin ise diyez olarak duyulması sağlanır. Bu etkinlik diğer perdeli Türk müziği sazları ile de uygulanabilir. Bu sürecin ardından öğrencilerle seslendirme çalışmaları yapılarak piyano eşliğinde öğrencinin değiştirici işaretleri “na” veya “a” heceleriyle seslendirmesini sağlayacak etkinlikler yapılır (**E1.3**). Değiştirici işaretlerinin duyuları ile görseller arasında öğrencilerin eşleştirme yaparak bilgileri doğrulaması sağlanır. Etkinlikler öğrencilerin iletişim ve işbirliği hâlinde oldukları grup faaliyetleriyle yürütülerek bilgiyi kaydetmesi sağlanır (**SDB2.1, SDB2.2**).

Eğitsel oyunlarla bu süreç desteklenebilir. Örneğin sınıftan üç öğrenci seçilir. Bir öğrenciye “do” bir öğrenciye “re” nota isimleri temsilen verilir.

Bu iki öğrencinin arasına yerleştirilen öğrenciye de do notasından re notasına giderken “do diyez”, re notasından do notasına giderken de “re bemol” adının verildiği bir oyun (**E2.5**) oynatarak pestleştirme işareti olan bemol, tizleştirme işareti olan diyez’i (#) ayırt etmeleri; aynı sesin iki farklı ismi olduğu fakat aynı sesi ifade ettiğini fark etmeleri sağlanır.

Öğrenilen kavramlarla ilgili grup etkinlikleri düzenlenerek öğrencilerin kısa sunumlar hazırlamaları sağlanır. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmalarına olanak sağlanır (**D4.2**). Böylece öğrencilerin işbirliği yapmaları ve bilgiyi görselleştirerek uzun süreli belleğe aktarması sağlanır (**SDB2.2**). Öğrencilere piyano tuşları veya piyano tuşu görselleri üzerinde tam ses ve yarım sesleri kavramalarına yönelik okuma yazma çalışmaları yaptırılabilir (**E2.5**). Yapılan etkinliklerle planlanan görevler takip edilir ve yerine getirilir (**D3.4**). Bu süreç gözlem formu aracılığıyla öğrencilerin öğrenme düzeyleri belirlenebilir.

Öğrencilere performans görevi olarak önceden öğretmenin hazırladığı, bazı notaların yazılı olduğu nota kâğıdı verilerek yazılı notaları istenilen bemol ve diyez işaretleri ile pestleştirip tizleştirmesi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama ölçeği kullanılır.

TMT.2.2.3.

Öğrencilerin önceki deneyimlerinden yararlanılarak seslerde pestleştirme veya tizleştirme bir sestem diğer sese tam ses pestleşip tizleşebildiği gibi kavramlar ile ilgili belirlenen görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin tam ses pestleştirme ve tizleştirme konusundaki temel olguları tanıması sağlanır **(E1.1)**.

Bu olgular ile ilgili görselleri içeren sunumlar hazırlanır. Öğrencilerin tam ses pestleştirme ve tizleştirme kavramını hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır **(OB1)**.

Öğrencilerin seslerde pestleştirme ve tizleştirme ile ilgili bilgi toplayacağı güvenilirliği kanıtlanmış dijital ve basılı kaynaklar açıklanır **(OB1)**. Öğrencilere çeşitli eğitici videolardan kısa kesitler izletilir ve bir tam ses pestleştirme ve tizleştirmenin nasıl elde edildiği sorulur. Belirledikleri bu araçlardan bir tam ses pestleştirme ve tizleştirme ile ilgili görselleri seçmeleri istenir **(OB4)**.

Eriştikleri bu görseller ile öğrencilerin sınıfta seviyelerine uygun olarak bir sunum yapmaları ve bu bilgileri doğrulamaları sağlanır **(SDB2.1, OB1, D3.3)**.

Bu süreç kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilere performans görevi olarak önceden öğretmenin hazırladığı, bazı notaların yazılı olduğu nota kâğıdı verilerek yazılı notaları istenilen bemol ve diyez işaretleri ile pestleştirip tizleştirmesi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama ölçeği kullanılır.

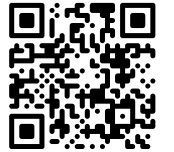
FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak tizleştirme ve pestleştirme ile ilgili sunum yapmaları sağlanabilir. Pestleştirme ve tizleştirme kavramlarını, seslerini kullanarak ifade edebilmeleri sağlanabilir. Bir tam ses pestleşme ve tizleştirme ile ilgili bulmacalar hazırlanıp öğrencilere bu bulmacalar çözdürülebilir. Öğrencilerden olanakları dikkate alınarak dijital ortamları kullanmaları ve dijital ortamlarda öğrenme-öğretme uygulamalarında ele alınan içerik ile ilgili aramalar yapması ve ulaştığı bilgileri paylaşması istenebilir. Tahmin ve gerçek sonucu karşılaştırma ile ilgili aktif öğrenme yöntem ve tekniklerinden yararlanılarak etkinlikler düzenlenebilir.

Destekleme Konuya ilişkin destekleme amacıyla görsel, işitsel ve dijital materyaller kullanılabilir. Görsel veya işitsel öğelerle desteklenen grup çalışmalarında öğrencilerden pestleştirme, tizleştirme, bir tam ses pestleştirme ve tizleştirme, değiştirici işaret almış seslerin natürel (bekar) hâle gelmesi kavramlarını görsel olarak isimlendirmeleri istenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: SESLERİ NATÜREL HÂLE GETİRME

Temanın içeriğini değişikliğe uğrayan seslerin Natürelleştirilmesini fark edebilme oluşturmaktadır. Bu doğrultuda değişen seslerin natürel hâle gelmesi ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.5. Oyunseverlik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becersi)

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D12. Sabır, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.6.Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT2.3.1. Ses değiştirici işareti almış seslerin natürel (bekar) işareti olarak doğal hale dönüşüğünü İşitebilme

- a) Diyez işareti veya bemol işareti ile değiştirilen seslerin, doğal hâle natürel (bekar) işareti ile döndürülebileceği durumları tanır.
- b) Diyez işareti veya bemol işareti ile değiştirilen seslerin, doğal hâle natürel (bekar) işareti ile döndürüldüğünü işitsel olarak ayırt eder.
- c) Diyez işareti veya bemol işareti ile değiştirilen seslerin, doğal hâle natürel (bekar) işareti ile döndürüldüğünü ifade eder.

TMT2.3.2. Ses değiştirici işareti almış ve daha sonra natürel (bekar) işareti olarak doğal haline dönüşmüş sesleri okuyabilme

- a) Diyez işareti ile tizleştirilen veya bemol işareti ile pesleştirilen ve daha sonra doğal hâle natürel (bekar) işareti ile dönüştürülmüş sesleri tanır.
- b) Diyez işareti ile tizleştirilen veya bemol işareti ile pesleştirilen ve daha sonra doğal hâle natürel (bekar) işareti ile dönüştürülmüş sesleri ayırt eder.
- c) Diyez işareti ile tizleştirilen veya bemol işareti ile pesleştirilen ve daha sonra doğal hâle natürel (bekar) işareti ile dönüştürülmüş sesleri kullanır.

TMT2.3.3. Ses değiştirici işareti almış seslerin natürel (bekar) işareti olarak doğal sese dönüşeceğini yazabilme

- a) Diyez işareti ile tizleştirilen veya bemol işareti ile pesleştirilen ve daha sonra doğal hâle natürel (bekar) işareti ile dönüştürülmüş sesleri tanır.
- b) Diyez işareti ile tizleştirilen veya bemol işareti ile pesleştirilen ve daha sonra doğal hâle natürel (bekar) işareti ile dönüştürülmüş sesleri ayırt eder.
- c) Diyez işareti ile tizleştirilen veya bemol işareti ile pesleştirilen ve daha sonra doğal hâle natürel (bekar) işareti ile dönüştürülmüş sesleri kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Değişime Uğramış Notaları Natürel (Bekar) Hâle Getirme.

Genellemeler/ Değişirici işaretlerle tizleştirilen veya pestleştirilen sesler natürel (bekar) işaretiyle eski hâline gelir.

Anahtar Kavramlar bemol, diyez, natürel

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi, kısa cevaplı sorular, boşluk doldurma, doğru yanlış gibi sorular içeren çalışma kâğıtları, grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Değişime uğramış notaları natürel hâle dönüştürmeye yönelik performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin tam ses ve yarım ses kavramlarıyla diyez ve bemol kavramlarını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyleri, ilgi alanları, öğrenme stilleri, öğrenme çıktıları ve beklentileri belirlenebilir. Bu süreçte öğrencilerin tema ile ilgili hazırbulunuşluk düzeylerinin tespitinde önceki seslerin öğrenilme durumuna ilişkin hazırlık soruları, materyal ve çeşitli etkinliklerden yararlanılabilir.

Köprü Kurma Öğrencinin daha önce öğrendiği seslerde pestleştirme ve tizleştirme ile ilgili hatırlatmalar yapılır ve yeni öğreneceği değişen sesleri natürel hâle getirme konusu arasında ilişki kurulabilir. Futbol maçı yaparken birbirimize yüksek sesle konuşuruz, kütüphanede konuşurken çok kısık sesle konuşmaya gayret ederiz ancak yan yana iken normal ses tonumuzla konuşuruz. Bunun gibi örneklerle sesin natürel hâle gelmesi konusu arasında ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT2.3.1.

Öğrencilere sınıf ortamında görsel materyaller gösterilerek bu görselleri tanıması istenir ve bilmediği görselleri bildiklerinden ayırarak çıkarımda bulunması beklenir. (Bir eserin notası gösterilerek değiştirici işaretlerini fark etmeleri beklenir.)

Değiştirici işaretlerinin sesi tizleştirip pestleştirme ifadeleri, piyano eşliğinde öğrencilere dinletilir ve sesin incelik ya da kalınlık duyularının tanımları sağlanır (**OB1**).

Pestleşen sesin bemol, tizleşen sesin ise diyez olarak natürel (bekar) işareti ile asıl olan doğal sese dönüştüğünü işitmesi sağlanır. Bu sürecin ardından öğrencilerle seslendirme çalışmaları yapılarak piyano eşliğinde öğrencinin değiştirici işaretlerini "na" veya "a" heceleriyle seslendirerek ifade etmesini sağlayacak etkinlikler yapılır. Öğrencilerin bu çalışmaları yaparken sabırlı ve azimli olmaları istenir (**D12.1, E1.3**).

Değiştirici işaretleri ile değişmiş, natürel (h)(bekar) işareti ile doğal hâle gelmiş sesleri, işitmeleri ile görseller arasında öğrencilerin eşleştirme yaparak bilgileri doğrulaması sağlanır. Etkinlikler öğrencilerin iletişim ve iş birliği hâlinde oldukları grup faaliyetleriyle yürütülerek bilgiyi kaydetmesi sağlanır (**SDB2.1, SDB2.2**). Bu süreç, grup değerlendirme formu kullanılarak yapılabilir. Ayrıca kısa cevaplı soru, eşleştirme soruları içeren ve çalışma kâğıdı ile de değerlendirilebilir.

TMT2.3.2.

Öğrencilerin ön öğrenmelerinden yararlanılarak bir Türk müziği çalgısı eşliğinde çalınan küçük melodilerdeki ses değiştirici işaretleri merak etmesi sağlanır (**E1.1**). Daha önce hazırlanmış (görsellerle ve çalınmış işitsel çalışmalarla desteklenmiş) ses değiştirme işaretleri ile değişmiş ancak natürel (bekar) işareti ile doğal hâle dönüştürülmüş ses dizileri dinletilerek natürel işaretini ve işlevini tanıması sağlanır.

İşitmeye yönelik etkinlikler yapıldıktan sonra değiştirici işaretler almış sesler ile ilgili daha önce hazırlanmış görseller ile öğrencileri diyez, bemol ve natürel hâldeki sesleri ayırt etmeleri sağlanır.

Bütün bu çalışmaların ardından önce ses değiştirme, ardından değiştirilmiş seslerin natürel hâle dönüşmesi ile ilgili uygulama çalışmaları yapılır. Değişime uğramış notaları natürel hâle dönüştürmeye yönelik performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

Öğrenciler grupla beraber yapılan okuma çalışmalarında aktif rol alır (**SDB2.2**). Arkadaşlarının müziksel gelişimini ve hedeflerini destekleyen ifadeleri kullanır ve arkadaşlarıyla dayanışma içerisinde bulunur (**D4.1**). Grubu saygı göstererek etkin bir şekilde dinleyerek iletişim becerilerini geliştirir (**SDB2.1**). Bu süreç gözlem formu, boşluk doldurma, kısa cevaplı sorular gibi çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir.

TMT2.3.3.

Müzikteki değişime uğramış ve natürel hâle dönüşmüş ses kavramları, etkileşimli tahta üzerinde hazırlanan görsel ve işitsel materyaller kullanılarak derse başlanır. Öğrencilerle soru cevap etkinlikleri yapılarak öğrencilerin konuyu merak etmeleri sağlanır (**E1.1, E3.8**). Değişime uğramış ve natürel hâle dönüşmüş ses kavramlarının tanıtımı akıllı tahta, projeksiyon gibi teknolojik araç gereç veya görsellerden yararlanılır. Bu süreçte öğrencilerin de bu teknolojik araç ve gereçleri bilgi toplama amacıyla kullanmaları sağlanır (**OB2**).

Görseller üzerinde seslerin değiştirilmesinde kullanılan diyez ve bemol işaretlerini tanıması sağlanır.

Daha önceden hazırlanmış işitsel öğelerle ses değişikliğine uğrayan, ardından naturelleşen sesleri işitsel olarak ayırt etmeleri sağlanır. Türk müziği ses sisteminde bulunan değiştirici işaretler ile ilgili işitme çalışmaları yaparak bu seslerin öğrenciler tarafından ark edilmesi sağlanır.

Böylelikle öğrencilerin sesler arasındaki mesafeyi tam ses veya yarım ses olarak pekiştirmeleri de sağlanır. Bu sürecin ardından öğrencilere do dizisindeki sesleri daha önce diyez veya bemol işaretleri ile değiştirilmiş hâli verilerek bu sesleri natürel hâle getirme ile ilgili yazma alıştırmaları yaptırılarak natürel hâle getirme ile bileşenleri uygulamaları sağlanır.

Öğrencilerin etkileşimli tahta üzerinde yazım görseller ile hazırlanan bulmacaları çözerek değişime uğramış sesleri naturel hâde yazarak uygulamaları sağlanır (**E2.5**). Öğrencilerin arkadaşlarının cevaplarını kontrol ederek kendilerini değerlendirmeleri sağlanır (**SDB1.3**). Bulmacayı çözen öğrencilere motivasyonları artıracak dönütler verilerek desteklenir. Yaptıkları etkinlikler sırasında herkes planladığı görevi takip eder ve yerine getirir (**D3.4**). Bu bağlamda, öğrencilerden ses sistemlerinin Türk-İslam kültürü ile olan ilişkisi hakkında bilgi toplamaları istenir (**D19.1, KB2.6**). Bu süreçte çalışma kâğıdı, gözlem formu ve kontrol listesi kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Solfejini ve diktesini yapabildiği etüt veya ezgilerle kendi etütlerini ya da ezgilerini kurgulayarak süreç zenginleştirilebilir. Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak bireysel ve işbirlikli çalışmalarla öğrenme alanları genişletilebilir. Daha zor ve karmaşık örnekler üzerinden değişime uğrayan notaların okunması ve yazılmazıyla ilgili küçük grup çalışmaları yaptırılabilir. Bununla birlikte okul dışı öğrenme ortamları da sürece dâhil edilebilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme stilleri dikkate alınırken etkinlikler ve materyaller sade, kolay ve anlaşılır olabilir. Bunlar tüm duylara hitap edecek şekilde basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta gibi öğrenme ilkelelerine uygun ve tüm öğrenme ortamlarında uygulanacak şekilde düzenlenebilir. Destekleme sürecinde oyun, bilmece sorma, bulmaca çözme, şarkı ve tekerleme söyleme, sayışma, canlandırma yapma gibi etkinliklerden ve görsel eşleştirme kartlarından yararlanılabilir. Etkinlikler yapılırken öğrencilerin zorlandıkları yerlerde onlara ipuçları verilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. SINIF

1. TEMA: TAMPERE SES SİSTEMİNDE DİZİ KAVRAMI

Temanın içeriğini tampere ses dizilerinin tam ses ve yarım ses birleşiminden oluştuğunu fark edebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik, E3.8. Soru sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SAB7. Müziksel yazma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT3.1.1. Müzikte dizi (gam) kavramını işitebilme

- a) Dizi kavramını tanır.
- b) Dizi kavramını işitsel olarak ayırt eder.
- c) Dizi kavramını uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Müzikte Ses Kavramı
Müzikte Dizi

Genellemeler/

Herhangi bir notadan başlayıp inici veya çıkıcı olarak sekiz komşu notanın art arda sıralanmasına gam veya dizi denir.

Anahtar Kavramlar

dizi, gam, ses, majör, minör

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu iki sesin aralıklarına ilişkin tahmin edebilmesine ilişkin performans çalışması yapılabilir. Dizilerin oluşumu ve kaç tam, kaç yarım aralıktan oluştuğunu içeren performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin değiştirici işaret ile değiştirilmiş seslerin natürel işareti ile doğal hâle getirme işlemini uygulayabildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden tam ses ve yarım sesler ile dizi kavramı arasındaki ilişki hakkında düşüncelerini paylaşmaları istenebilir. Öğrencilerin işitme özelliklerine göre bu kavramları ne düzeyde tanıdıkları belirlenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden örüntü kavramı ile bağlantılı olarak yarım ses ve tam ses kavramlarını ilişkilendirmesi istenebilir. Bir diziyi oluşturanın bir örüntüsü, sıralı bir kuralı olduğu fark ettirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT3.1.1.

Dizi (gam) olgusu ile ilişkili olarak merak uyandırıcı ve dikkat çekici eğitsel oyunlarla etkinlikler planlanır (**E1.1, E2.5**). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma çerçevesinde desteklenir (**SDB1.1**).

Temel bir sestten başlayıp art arda sekiz sesin sıralanıp bir dizi bütünü oluşturması konusu ile ilgili etkinlikler yapılarak dizi kavramını tanıması sağlanır.

Farklı diziler ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin hem görsel hem de işitsel olarak birbirinden farklı dizileri ayırt etmeleri sağlanır (**OB4**).

Dizilerin inici (pesleşen) ve çıkıcı (tizleşen) özelliklerini, çeşitli Türk müziği çalgıları ve yazı tahtası kullanılarak sınıf içinde işitsel ve görsel olarak ayırt etmeleri sağlanır. Çeşitli ses dizilerinin içinde de tam ve yarım ses olduğunu ifade edebilmeleri için ses dizilerinin tam ses ve yarım ses birleşiminden oluştuğunu portede göstererek uygulayabilmeleri sağlanır (**SAB7**).

Görsel materyal ve animasyonlar yoluyla diatonik dizideki tam ve yarım seslerin yerlerini fark etmesi sağlanır. Tam ve yarım seslerin yerlerini göstereceği örnek uygulamalar yapılarak diatonik dizileri oluşturan sesleri yazarak uygulaması sağlanır. Diatonik dizideki tam ve yarım seslerin duyulması ve seslendirilmesi için işitme ve seslendirme etkinlikleri yapılır. Eşleştirme kartları, bulmaca gibi etkinliklerle hangi ses aralıklarının yarım, hangi ses aralıklarının tam ses aralığı olduğunu bulmaları sağlanarak süreç daha keyifli ve eğlenceli hâle getirilebilir (**E2.5**). Diatonik dizilerden yola çıkarak tonal diziler, işitsel ve görsel örneklerle fark ettirilir ve bu diziler arasındaki farklılıkların ayırt edilmesi sağlanır (**OB4**). Türk müziği ses sisteminde bulunan dizi kavramına karşılık gelen makamlara yönelik işitsel ve görsel örnekler verilir (**OB4**). Çargâh makamı, majör ton ile ilişkilendirilirken buselik makamı minör ton ile ilişkilendirilir. Öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurarken birbirlerine karşı nazık olmaları istenir (**D14.1**). Bireysel ya da grup olarak içerikler hakkında birbirleri ile iletişim kurmaları sağlanır. Öğrencilerden iş birliğiyle çalışarak eba üzerinden paylaşım yapmaları, yapılan paylaşımlara yorum yaparak dijital araçlar ile etkileşime girmeleri beklenir (**OB2, SDB2.2, D4.2**). Bu süreç kontrol listesi veya çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir. Dizilerin oluşumu ve kaç tam, kaç yarım aralıktan oluştuğunu içeren performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Dizilerden oluşturabileceği küçük ezgiler veya etütler tasarımları istenebilir. Bilgisayar veya mobil uygulamalar aracılığıyla deneyimler sunulurken interaktif ortamda öğrendiği kavramlarla sesleri kayıt altına alarak becerilerini geliştirebilir. Diatonik ve kromatik dizilerle alakalı seslendirme çalışmaları ile işitsel olarak bütün dizilerin diatonik ve kromatik seslerini daha güçlü öğrenmeleri sağlanabilir.

Destekleme Bu süreçte öğrenme süreci oyunlaştırılarak öğrencilerin motivasyonu artırılabilir. Hazırlanan materyaller, görseller ve etkinlikler öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre değerlendirilirken sade ve basitten karmaşığa geliştirilebilir. Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak tam-yarım ses, temel diziler, diatonik dizi ve kromatik dizi hakkında öğrendikleri hakkında panolar hazırlamaları ve buna benzer etkinlikler yapılırken öğrencilere dönütler verilerek sunum yapmaları desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: ARALIKLAR

Temada müzikte kullanılan aralık kavramlarının tanınması ve bu aralıkların oluşturulması, ayrıca ikili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili ve sekizli aralıklarla ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

ALAN BECERİLERİ SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi)

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.20. Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT3.2.1. Aralık kavramını yazabilme

- a) Aralık kavramını tanıır.
- b) Aralıkları ayırt eder.
- c) Aralıkları uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Müzikte Aralık Kavramı

Genellemeler/ Anahtar Kavramlar Aralık, iki nota arasındaki mesafe, ara, frekans farkı, ses açıklığıdır. aralık

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Öğrencilere performans görevi olarak ikili aralıklar ile ilgili araştırma ve sunum hazırlama görevleri verilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin dizi (gam) kavramını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Ön değerlendirme sürecinde aşağıdaki sorulardan faydalanılabilir.

- İki farklı ses dinletildiğinde bu sesler arasındaki mesafeyi nasıl tanımlarsınız?
- Aynı anda iki sesi tınlattığınızda sesleri nasıl adlandırırsınız?

Köprü Kurma

Günlük yaşamda mesafe, yükseklik ve büyüklük farkı kavramlarıyla karşılaşıldığı gibi müzikte de notalar arasında benzer farklılıkların olduğu ve bu farklılıkları tanımanın müzik yaparken doğru sesleri bulmayı sağladığıyla ilgili günlük hayattaki kavramlarla notalar arasında ilişkilendirme yapılabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

TMT3.2.1.

Aralık kavramı ile ilgili görsel ve işitsel materyalleri öğrencilerin merak etmesi sağlanır (E1.1). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır (E3.8). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir (SDB1.1). Aralık ile ilgili ses ile desteklenmiş sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır (OB4). Bu süreç çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir.

Notaların birbirlerine olan uzaklıklarını gösteren görsel materyaller ile 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8'li aralıkları, nota yazım kurallarına uygun bir şekilde çizmeleri için etkileşimli tahta ve müzik defteri üzerinde yazı çalışmaları yapmaları sağlanır. Öğrenciler aralıklar ile ilgili farkları belirler ve bu farklılıklar arasında bağ kurmaları sağlanır Yatay ve dikey aralıkların ne olduğu ile işitsel ve görsel örnekler verilir. Örneğin la ve mi notalarını yanyana yazıldığında ve art arda çalındığında yatay aralık olduğu, bu sesler aynı anda çalındığında ve üst üste yazıldığında dikey aralık olduğu ile ilgili görsel işitsel örnekler verilebilir **(KB2.20)**.

Öğrencilere performans görevi olarak ikili aralıklar ile ilgili araştırma ve sunum hazırlama görevleri verilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Öğrenciler araştırma ve sunum hazırlama sürecinde planlı ve sorgulayıcı olmaları ve görevlerini eksiksiz yapmaları yönünde desteklenir, yapılan çalışmalarla sorumluluk değeri vurgulanarak görev bilincinin önemi üzerinde durulur. **(D3.2, D16.3)**. Öğrencilerden yaptıkları araştırmayı sözlü ve yazılı olarak ifade etmesi istenebilir. Bu süreç çalışma kâğıdı veya kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

Türk müziği sazlarından herhangi bir enstrüman eşliği ile yapılan çalışmalar ile 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8'li aralıkları basitten karmaşığa doğru tanır. İşitme etkinlikleri yapılarak seslerin birbirlerine yakın ya da uzak olduğunu işitmeleri sağlanır. Bu 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8'li aralıkları ayırt etmeleri ve ayırt ettikleri aralıkları işiterek yazmaları sağlanır. Öğrenciler dinledikleri eserlerdeki duysal derinliği ve sanatsal inceliği ifade etmeleri yönünde desteklenir **(D7.1)**. Bu süreç gözlem formu veya çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilere performans görevi olarak ikili aralıklar ile ilgili araştırma ve sunum hazırlama görevleri verilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

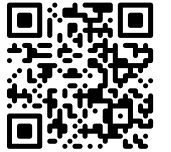
FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Aralıklardan oluşturabileceği özgün küçük ezgiler veya etütler tasarlamaları istenebilir. Aralıklardan oluşan görsellerle pano oluşturmak için grup etkinlikleri düzenlenebilir.

Destekleme Hazırlanan materyaller ile basit örneklerden daha karmaşık örneklerle doğru gidilen etkinlikler düzenlenebilir. Eşleştirme kartları kullanılarak öğrencilerin aralıkları görsel olarak gördükten sonra ifade etmeleri sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TAMPERE SES SİSTEMİ VE TÜRK MÜZİĞİ SES SİSTEMİ

Tampere Sistem olarak adlandırılan ses sistemi ile Türk müziğinde kullanılan ses sisteminin ne olduğu, bu iki sistem arasındaki benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

ALAN BECERİLERİ -

KAVRAMSAL BECERİLER KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT3.3.1. Tampere ses sisteminin oluşumunu fark edebilme

TMT3.3.2. Türk müziği ses sisteminin oluşumunu fark edebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tampere Ses Sistemi

Makamsal Ses Sistemi

Genellemeler/

Seslerin eşit aralıklara bölünmesiyle oluşan sistem tampere ses sistemidir.

Anahtar Kavramlar

makam, koma, majör, minör

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; grup değerlendirme formu, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak çeşitli majör ve minör tonlar dinletilerek dinlediği tonu anlamaları ve majör veya minör tonlarını ayırt etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin müzikte aralık kavramını öğrendiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilere majör ve minör tonları tanıyıp tanımadıkları sorulabilir.

Ülkemizde bu tonalite sisteminin nerelerde kullanıldığı sorusu sorulabilir.

Köprü Kurma

Daha önce öğrendiği aralık kavramı ile yeni bilgi ve becerileri arasında ilişki kurması sağlanır. Mavi ve yeşil renkleri yan yana koyarsak, gözümüzde her ikisi de benzer ancak biri diğerinden daha açık durur. Bu farklar ile müzikteki ses farkları benzerliği kullanılarak günlük yaşantı ile köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

TMT3.3.1.

Tampere ses sistemi kavramı ile ilgili; görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin kavramı merak etmesi sağlanır (**D3.2, E1.1**). Öğrencilerin görsellere ilişkin soru sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir (**SDB1.1**).

Tampere ses sistemi ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır (**OB4**). Daha önceki öğrenmeleri hakkında sorular sorularak dizi kavramının hatırlanması sağlanır. Bütün ses dizileri gibi Tampere sistemdeki dizilerin de aynı ses ile başlayıp aynı ses ile bittiği fark ettirilir. Dizilerin, çıkıcı (tizleşerek) ve inici (pestleşerek) olmak üzere iki türde olduğunu yazma ve dinleme seslendirme çalışmaları ile uygulamaları sağlanır. Do majör ve Do minör tonlarındaki tam ve yarım seslerin işaretlendiği işitsel ve görsel sunumlar hazırlanarak Tampere sistemin temel unsurları hakkında bilgileri fark etmeleri sağlanır (**OB4**). Sunumlar sırasında öğrencilerden karşılaştırma tablolarını kullanarak oluşacak tam ve yarım aralık unsurlarını diğer tonlarla karşılaştırmaları beklenir (**OB4, KB2.7**). Diğer majör ve minör tonlardaki tam ve yarım sesleri ayırt edebilmeleri için bulmaca

veya sürüklerle bırak çalışması yapılır **(E2.5)**. Bu etkinliğin ardından yapılacak kişisel ve grup içi etkinliklerde sorumluluklarını yerine getirir **(D16.3)**. Grup oyunları oynanır ve iş birlikçi öğrenme yöntemi kullanılır **(SDB2.2)**. Yapılan etkinlikler ve öğrendikleri kavramlarla ilgili merak ettikleri soruların sorulması istenir **(E3.8)**. Bu süreçte öğrencilerin aktif rol almaları sağlanır **(D3.4)**. Her grup kendi çalışmasını sınıfta bir alanda sergiler ve diğer grupların çalışmalarını inceler. Grupların çalışmaları grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Eğitici içerikler sunularak öğrencilerden sunulan içerikle ilgili çıkarımlarını paylaşmaları istenir **(OB1)**. Öğrencilerden topladığı bilgileri kullanarak majör ve minör tonlarda tam ve yarım aralıkları anlatan poster, sunum gibi ürünler oluşturması istenir.

TMT3.3.2.

Türk müziği ses sistemi ve koma kavramı ile ilgili; görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin kavramı merak etmesi sağlanır **(E1.1)**. Öğrencilerin Türk müziği ses sistemi ve koma kavramı ile ilgili bilgi toplayacağı, güvenilirliği kanıtlanmış dijital ve basılı kaynaklar açıklanır **(OB1)**. Türk müziği ses sistemi ve koma kavramı ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır **(OB4)**. Öğrencilerin görsellere ilişkin soru sorması sağlanır **(E3.8)**. Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir **(SDB1.1)**. Tam seslerin eşit olarak dokuz parçaya bölündüğü, görsel ve animasyonlar yardımı ile fark ettirilir. Tam seslerin dokuz eşit parçaya bölünmesine ilişkin örnekler görsel ve işitsel olarak incelenir **(OB4)**. Tam sesin dokuz parçaya bölünmesiyle elde edilen küçük ses aralığına "koma" adı verildiğine ilişkin sunumlar yapılır **(OB4)**. Yarım seslerin klasik Batı müziğinde 4, 5 koma olarak kabul edildiğine ilişkin örnek görsel sunumlar yapılır **(OB4)**. Yarım seslerin Türk müziğinde 4 koma olarak kabul edildiği fark ettirilir. Türk müziğinin 24'lü perde sistemine dayalı bir ses sistemi kullandığı ve bu sistemin komalı sistem olduğuna ilişkin görseller ile 24'lü perde sistemini fark etmesi sağlanır. Geleneksel Türk müziğinde bir tam sekizlinin 53 koma olduğuna ilişkin görsel sunumlar ve animasyonlar ile koma sistemini fark eder. Müzik kültürünü ve müzikal bilgilerini geliştirerek ülkesinin kültürel varlıklarına sahip çıkar **(OB4, D19.3)**. Ses dizisi üzerinde bir tam sekizlinin komalara bölünmüş hâline ilişkin bulmaca ve boşluk doldurma çalışmaları yapılır. Tam seslerin dokuz eşit parçaya bölünmesi ve her iki ses arasındaki komaları yazma çalışması yaparak uygulaması sağlanır. Grup oyunları oynanır ve iş birlikçi öğrenme yöntemi kullanılır **(SDB2.2)**. Yapılan etkinlikler ve öğrendikleri kavramlarla ilgili merak ettikleri soruların sorulması istenir **(E3.8)**. Bu süreçte öğrencilerin aktif rol almaları sağlanır **(D3.4)**. Her grup kendi çalışmasını sınıfta bir alanda sergiler ve diğer grupların çalışmalarını inceler. Grupların çalışmaları grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Eğitici içerikler sunularak öğrencilerden sunulan içerikle ilgili çıkarımlarını paylaşmaları istenir **(OB1)**.

Performans görevi olarak çeşitli majör ve minör tonlar dinletilerek dinlediği tonu anlamaları ve majör veya minör tonlarını ayırt etmeleri istenebilir. Performans görevi, dereceli pu-anlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Aralıkların her birini tampere ses sistemi ve makamsal ses sistemine göre ayrı ayrı bölme-leri ile ilgili etkinlikler uygulanabilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme stilleri dikkate alınır-ken etkinlikler/materyal sade, kolay ve anlaşılır olabilir. Bunlar tüm duylara hitap ede-cek şekilde basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta gibi öğrenme ilkeleri-ne uygun ve tüm öğrenme ortamlarında uygulanacak şekilde düzenlenebilir. Destekleme sürecinde oyun, bilmece sorma, bulmaca çözme etkinliklerinden ve görsel eşleştirme kartlarından yararlanılabilir. Etkinlikler yapılırken öğrencilerin zorlandıkları yerlerde onlara ipuçları verilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

1. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE PERDE VE KOMA

Temada, yirmi dörtlü ses sisteminde her sese özel isimler verildiği ve bu isimlerin "perde" olarak nitelendirildiği, perde isimlerinin oktav farklılaştıkça değiştiği, kaba çargâh perde-sinden başlanarak tiz çargâha kadar olan perdelerin isimlerini öğrenme ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır. çargâha

DERS SAATİ 6

ALAN BECERİLERİ SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.9. Genelleme, KB2.20. Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT4.1.1. Türk müziği ses sistemindeki perde ve komalar ile ilgili bilgileri okuyabilme

- a) Türk müziği ses sisteminde perde ve koma kavramını tanır.
- b) Türk müziği ses sisteminde perde ve koma kavramını ayırt eder.
- c) Türk müziği ses sisteminde perde ve koma kavramını uygular.

TMT4.1.2. Türk müziği ses sistemindeki perde ve komalar ile ilgili bilgileri yazabilme

- a) Türk müziği ses sisteminde perde ve koma kavramının Ritmik ve/veya ezgisel/ armonik bileşenlerini tanır.
- b) Türk müziği ses sisteminde perde ve koma kavramının Ritmik ve/veya ezgisel/ armonik bileşenlerini ayırt eder.
- c) Türk müziği ses sisteminde perde ve koma kavramının Ritmik ve/veya ezgisel/ armonik bileşenlerini uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yirmi Dörtlü Ses Sistemi

Perde

Genellemeler

Türk Müziği Makamsal bir Müzik türüdür. Türk müziği ses sisteminin temel bileşenlerini perde ve koma oluşturur.

Anahtar Kavramlar

perde, Türk müziği ses sistemi, koma

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu komalı seslerden yola çıkarak perde ismi tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Türk müziği ses sistemi olan komalı sistemi ve tampere sistemi bildiği kabul edilmektedir..

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden çevrelerinde işittikleri sesleri aralık ve koma kavramları ile ilişkilendirmeleri istenebilir. Öğrencilerin işitme özelliklerine göre bu kavramları ne düzeyde tanıdığı belirlenebilir. İfade ettiği seslerin enstrümanlarda bulunan perdeler ile eşleştirmesi sağlanabilir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını tespit etmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma

Türk müziğinde perde ve koma sistemini renklerin ton farkı ile ilişkilendirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT4.1.1.

Türk müziği ses sisteminin temel olguları olan perde, koma gibi kavramlar ile ilgili belirlenen görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin Türk müziği ses sistemi içerisindeki temel olguları hatırlaması sağlanır (OB1).

Öğrencilere çeşitli eğitici videolardan kısa kesitler izletilir ve Arel Ezgi Uzdilek ses sisteminin nasıl elde edildiği sorulur. Yirmi dörtlü ses sistemi ve perdelerin oluşumuna ilişkin görseller, animasyonlar ve şekiller ile ele alınan bu ses sistemini hatırlamaları sağlanır.

Öğrencilerin Türk müziği ses sistemine yönelik kavramlar ile ilgili bilgi toplayacağı, güvenirliliği kanıtlanmış dijital ve basılı kaynaklar açıklanır (OB1). Belirledikleri bu araçlardan perde ve koma kavramları ile ilgili görselleri ayırt etmeleri istenir (OB4). Kaba çargâh perdesinden başlanılarak tiz çargâh perdesine kadar olan isimlerini çeşitli görseller aracılığı ile tanıması sağlanır. Perdelerin isimlerinin oktav farklılaştıkça değiştiği ayırt ettirilir. Eriştikleri bu gör-

seller ile öğrencilerin sınıfta seviyelerine uygun olarak bir sunum yapmaları ve bu bilgileri ifade etmeleri sağlanır. İçerisinde komalı seslerin de bulunduğu etütlerin seslendirilmesi istenir **(OB1, D3.3)**.

Öğrenilen kavramlarla ilgili grup etkinlikleri düzenlenerek öğrencilerin perde kavramı ile ilgili sunum hazırlayarak arkadaşları ile etkili iletişim kurmaları ve sunum yapan arkadaşlarına karşı nazik olmaları sağlanır **(E2.2, D3.1, D4.1, D14.1, SDB2.1, SDB3.1)**. Bu temanın öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu komalı seslerden yola çıkarak perde ismi tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

TMT4.1.2.

Öğrenci, Türk müziğinde kullanılan 24'lü ses sisteminde her sesin özel bir ismi olduğunu ve bu seslere "perde" dendiğini kavrar **(KB2.6)**. Ayrıca oktav farklarına göre perde isimlerinin değiştiğini öğrenir **(KB2.4)**. Bu doğrultuda, öğrenci kaba çargâh perdesinden başlayarak tiz çargâh perdesine kadar olan perdeleri doğru adlarıyla tanımlar ve kavramsal düzeyde ilişkilendirebilir **(KB2.9)**.

Dersin girişinde öğrencilere Batı müziğinde 12 ses bulunduğu, buna karşılık Türk müziğinde 24 ses kullanıldığı bilgisi verilir. Bu farklılık üzerine öğrencilerin düşünmesini sağlamak amacıyla şu sorular yöneltilir: "Sizce neden Türk müziğinde daha fazla ses vardır?" ve "Bu sesleri adlandırırken nelere dikkat edilmiştir?" **(E1.1, E3.8)**

Daha sonra etkileşimli tahtada, 24 sesin Türk müziğindeki perde adları (kaba çargâh, yegâh, rast, düğâh, segâh, çargâh vb.) oktavlara göre sıralı şekilde gösterilir **(OB4)**. Bu gösterim sırasında öğretmen, "perde" kavramını, "ses" ile "perde" arasındaki farkı, "oktav" kavramını ve oktav farkının perde isimlerini değiştirip değiştirmediğini açıklar. Ayrıca "kaba", "orta" ve "tiz" gibi ön eklerin anlamları öğrencilere açıklanır **(KB2.4)**.

Bu anlatımın ardından öğrencilere üzerinde 24'lü sistemin yer aldığı boş bir perde haritası şeması dağıtılır. Öğrencilerden kaba çargâh perdesinden başlayarak tiz çargâh perdesine kadar olan perdeleri uygun yerlere yazmaları istenir. Haritada renk kodları kullanılarak kaba (alt oktav), orta ve tiz (üst oktav) perdeler ayırt edilir **(KB2.5)**.

Sonrasında öğretmen, sesler arasındaki koma farklarını açıklar ve aynı sesin farklı oktavlardaki adlarının nasıl değiştiğini örneklerle gösterir. Örneğin, "kaba düğâh – düğâh – tiz düğâh" perdeleri karşılaştırılır; bu perdelerin frekans değerleri incelenerek aralarındaki farklar açıklanır **(KB2.7)**.

Bu aşamadan sonra öğrencilere işitsel ve görsel bir eşleştirme etkinliği uygulanır **(SDB2.2)**. Karışık olarak verilen perde isimleri ve ses örnekleriyle öğrencilerin doğru eşleştirmeyi yapmaları istenir **(KB2.7)**. Örneğin, "Segâh" sesi çalındığında öğrenci ilgili perde kartını seçer **(E2.5)**. Ardından öğrencilerden verilen perde adlarını oktavlarına göre sıralamaları ve hangi oktavda hangi ön eklerin kullanıldığını açıklamaları istenir. Örnek bir soru olarak: "Rast, kaba rast, tiz rast perdeleri sıraya konulduğunda bu perdeler hangi frekans gruplarına ait olur?" sorusu yöneltilir **(KB2.20)**.

Tüm bu süreç öğretmen tarafından gözlem formu ile takip edilir ve öğrenciler kısa öz değerlendirme sorularıyla sürece dair kendi gelişimlerini değerlendirir. Performans görevi olarak, "Perde isimlerini ve ait oldukları oktavları açıklayan mini bir sunum" hazırlanması istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Hazırbulunuşluğu yüksek, Türk müziğine ve enstrümanlara aşina olan ya da hızlı öğrenen öğrencilerin öğrendiği ses sistemi ve perdelerle ilgili özgün basit ezgiler üretmesi istenebilir. Öğrenciye grup liderliği yaptırılabilir.

Destekleme Öğrencilerin öğrenmeleri sık sık tekrar ettirilip küçük adımlarla ilerlenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE SES DEĞİŞTİRİCİ İŞARETLER

Temanın içeriğini Türk müziği ses sisteminde kullanılan ses değiştirici işaretler ve bu işaretleri alan seslerin ifade edilmesi oluşturur. Bu doğrultuda Türk müziğinde ses değiştirici işaretler ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 13

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik.

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** TAB4. Yazma (TAB4.2.İçerik Oluşturma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT4.2.1. Ses değiştirici işaretlerle değiştirilen sesleri işitebilme

- a) Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretleri tanır.
- b) Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretleri işitsel olarak ayırt eder.
- c) Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretleri uygular.

TMT4.2.2. Ses değiştirici işaretleri yazabilme

- a) Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretleri tanır.
- b) Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretleri ayırt eder.
- c) Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziğinde Kullanılan Ses Değiştirici İşaretler

Genellemeler/ Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretler koma sayılarına göre adlandırılır.

Anahtar Kavramlar bemol, büyük mücenneb, diyez, küçük mücenneb, tanini

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Temadaki öğrenme çıktıları; kısa cevaplı sorular, doğru/yanlış, eşleştirme ve boşluk doldurma maddelerinden oluşan çalışma kâğıdı, gözlem formu, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve kavram haritası kullanılarak değerlendirilebilir. Duyduğu seslerin hangi komaya geldiği konusunda tahminde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Türk müziği ses sisteminin temel bileşenleri hakkında farkındalığı olduğu kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilere Türk müziği ses sistemi ile ilgili aşağıdaki sorular sorulabilir.

- Sizce Türk müziğinin oluşumunda değiştirici işaretlerin nasıl bir katkısı vardır?
- Türk müziği ses sisteminde koma denilince aklınıza neler geliyor?

Köprü Kurma Türk müziği ses sisteminde perde konusu ile Türk müziğinde ses değiştirici işaretler arasında ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT4.2.1.

Öğrencilere sınıf ortamında görsel materyallerde Türk müziğinde kullanılan bemol ve diyez işaretlerinin sadece şekilleri gösterilerek değiştirme işaretlerinin birden fazla olduğunu tanıması sağlanır ve bilmediği görselleri bildiklerinden ayırarak çıkarımda bulunması beklenir. (Konuyla ilgili gösterilen görseller içerisinde bilmediği bemol ve diyez işaretlerini göstermesi sağlanır.)

Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretlerin ikiden fazla olduğu ve on farklı ses değiştirici işaretin bu müzik türünde kullanıldığına ilişkin örnek eser notasyonları incelenir ve bu notasyonlardaki bilinmeyen değiştirme işaretleri fark ettirilir. Türk müziğinde kullanılan bir komalık, dört komalık, beş komalık, sekiz komalık ve dokuz komalık bemol işaretlerine ve Türk müziğinde kullanılan bir komalık, dört komalık, beş komalık, sekiz komalık ve dokuz komalık diyez işaretlerine ilişkin görseller ve animasyonlar ile Türk müziğindeki değiştirici işaretlerin ikiden fazla olduğu ayırt ettirilir **(OB4)**.

Do sesinin başlama noktasından itibaren bir koma gidildiğinde koma aralığına, dört koma gidildiğinde bakiye aralığına, beş koma gidildiğinde küçük mücenneb aralığına, sekiz koma gidildiğinde büyük mücenneb aralığına, dokuz koma gidildiğinde ise tanini aralığına ulaşıldığı bilgisi aktarılır. İlâveten bu aralıklara karşılık gelen harf sembollerini(rumuz) görsel materyaller aracılığıyla öğrenciler inceler ve görseller ile ilgili anlamlar oluşturur **(TAB4.2)**. Bu durum sonucunda ikili aralıkların uzaklık ve yakınlık durumları üzerine çalışma kâğıtları üzerinde etütler uygulanır.

Sesler arasındaki mesafeler değiştirme işaretleri kullanılarak ifade edilir. Bu süreç, kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin soru sorması sağlanır **(E3.8)**. Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir **(SDB1.1)**. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

TMT4.2.2.

Türk müziğinde kullanılan değiştirici işaretler, görsel ve işitsel materyallerle desteklenerek öğrencilerin ön öğrenmelerini hatırlaması ve merak etmesi sağlanır **(E1.1)**. Öğrencilerin ön öğrenmelerinden yola çıkarak Türk müziğinde kullanılan değiştirici işaretler ile ilgili önceden hazırlanan görsellerle bu işaretlerin tanınması sağlanır **(OB4)**.

Eriştikleri bu görseller ile öğrencilerin sınıfta seviyelerine uygun olarak bir sunum yapmaları ve bu bilgileri doğrulamaları sağlanır **(OB1, D3.3)**. Öğrencilere çeşitli eğitici videolardan kısa kesitler izletilir ve duydukları seslerin nasıl elde edildiği sorulur. İfade ettikleri bu seslerin her birinin farklı koma sesleri olduğunu bir Türk müziği enstrümanı yardımı ile işitsel olarak ayırt etmeleri sağlanır.

Belirledikleri bu araçlardan ses değiştirici işaretler ile ilgili görselleri seçmeleri istenir **(OB4)**. Öğrencilerin Türk müziğinde değiştirici işaretler ile ilgili bilgi toplayacağı, güvenilirliği kanıtlanmış dijital ve basılı kaynaklar açıklanır **(OB1)**. Eriştikleri bu görseller ile öğrencilerin sınıfta seviyelerine uygun olarak bir sunum yapmaları ve bu bilgileri doğrulamaları sağlanır **(OB1, D3.3)**. Bir Türk müziği çalgısı sürece katılarak, değiştirici işaretleri örnek bir dizi üzerinde yazarak uygulama çalışmaları yapılır.

Bu uygulamaların sonucunda değiştirici işaretlerin, öğrencilerin öğrendikleri diziler üzerinde çalışma kâğıtları ile etüt çalışmaları yaptırılır. Grupla beraber yapılan seslendirme çalışmalarında öğrenciler aktif rol alarak ortak hedeflere ulaşmak için arkadaşlarıyla dayanışma içinde olur **(D4.1)**. Öğrenciler grupla beraber yapılan yazma çalışmalarında aktif rol alır **(SDB2.2)**. Öğrencilerden dyduğu seslerin hangi komaya geldiği konusunda tahminde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Çabuk öğrenen öğrenciler, bir müzik eserindeki her bir koma aralığını dinleyerek tanımlayabilecekleri, aralığın sesini doğru şekilde ayırt etme yeteneklerini geliştirebilecekleri dinleme ve cevap verme etkinliği yapılabilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme stilleri dikkate alınırken etkinlikler/materyal sade, kolay ve anlaşılır olabilir. Bunlar tüm duylara hitap edecek şekilde basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta gibi öğrenme ilkelerine uygun ve tüm öğrenme ortamlarında uygulanacak şekilde düzenlenebilir. Destekleme sürecinde oyun, bilmece sorma, bulmaca çözme şarkı ve tekerleme söyleme, canlandırma yapma gibi etkinliklerden ve görsel eşleştirme kartlarından yararlanılabilir. Etkinlikler yapılırken öğrencilerin zorlandıkları yerlerde onlara ipuçları verilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE İKİLİ ARALIK

Temanın içeriğini Türk müziğinde ikili aralık kavramı, iki sesin arasının 9 eşit parçaya bölündüğü, bu bölümlerin koma olarak adlandırıldığı kavramlar oluşturur. Bu doğrultuda Türk müziği ses sisteminde ikili aralık ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 13

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT4.3.1. İkili aralığı işitebilme

- a) Türk müziğinde ikili ses aralığının bileşenlerini tanıır.
- b) Türk müziğinde ikili ses aralığının bileşenlerini işitsel olarak ayırt eder.
- c) Türk müziğinde ikili ses aralığının bileşenlerini uygular.

TMT4.3.2. İkili aralığı yazabilme

- a) Türk müziğinde ikili ses aralığının bileşenlerini tanıır.
- b) Türk müziğinde ikili ses aralığının bileşenlerini işitsel olarak ayırt eder.
- c) Türk müziğinin ikili ses aralığının bileşenlerini uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Türk Müziğinde İkili Aralık

Genellemeler/ Türk müziğinde ikili aralık, birbirine eşit dokuz parçanın birleşmesinden meydana gelmiştir.

Anahtar Kavramlar bemol, diyez, koma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme) Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu aralığın iki aralık olup olmadığı konusunda tahminde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin tam ses ve yarım ses kavramlarını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerden çevrelerinde işittikleri seslerin aralık, dizi gibi kavramlarla ilişkilendirmeleri istenebilir. Öğrencilerin işitme özelliklerine göre bu kavramları ne düzeyde tanıdığı belirlenebilir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını tespit etmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma Türk müziğinde ses değiştirici işaretler ile ikili aralık konusu arasında ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT4.3.1.

Öğrencilerin Türk müziği ses sistemi ile ilgili bilgi toplayacağı, güvenilirliği kanıtlanmış dijital ve basılı kaynaklar açıklanır **(OB1)**. Öğrencilere çeşitli eğitici videolardan kısa kesitler izletilir ve ikili aralığın nasıl elde edildiği sorularak merak duyguları canlandırılır **(E1.1)**. Belirledikleri bu araçlardan müzik kavramları ile ilgili görselleri seçmeleri istenir **(OB4)**. Klasik Batı müziğinde kullanılan tam ses bölünmesi olgusu hakkında ön öğrenmeleri hatırlatılır. Türk müziği ses sisteminin temel olguları olan ikili aralık, koma gibi kavramlar ile ilgili belirlenen görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin Türk müziği ses sistemi içerisindeki ses bölünmelerini tanıması sağlanır.

Türk müziğindeki ses bölünmesine ilişkin görsel ve animasyonlar izletilerek bir tam sesin dokuz eşit parçaya bölündüğü hatırlatılır ve bu bölünmeye ait örnek çizim çalışmaları yapılır. Tam sesin dokuz komaya bölünmesine ilişkin görseller üzerinde komaların numaraları görseller ile aktarılır **(OB4)**. Öğrencilerin Türk müziğinde ikili aralık kavramını hem görsel hem de işitsel olarak ayırt etmeleri sağlanır **(OB1)**.

Eriştikleri bu görseller ile öğrencilerin sınıfta seviyelerine uygun olarak bir sunum yapmaları ve bu bilgileri uygulamaları sağlanır **(OB1, D3.3)**.

Öğrencilere kendi ailelerinden öğrendikleri türkülerini ya da ezgilerini paylaşma fırsatı sunulur ve somut olmayan kültürel mirasın aktarım sürecinin gerçekleşmesi sağlanılarak **(D19.3)**. Türk kültürünün devamlılığı için çaba gösterir **(D19.1)**. Bu süreç kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Aileleri ile öğrendikleri türkülerini ya da diğer müzik türlerinden örnekleri seslendirdikleri ve çeşitli teknolojik araçlarla kaydetmeleri sağlanır **(D2.2)**.

TMT4.3.2.

İkili aralıklar ile ilgili görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin ön öğrenmeleri hatırlaması ve merak etmesi sağlanır **(E1.1)**.

Öğrencilerin ön öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır **(E3.8)**. Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma destekleri **(SDB1.1)**. İkili aralıklar ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları hem görsel hem de işitsel olarak ayırt etmeleri sağlanır **(OB1)**. İkili aralıkları tanıyabilmeleri için yapılandırılmış grid kullanılabilir. Bireysel ya da grup olarak içerikler hakkında birbirleri ile iletişim kurmaları sağlanır. Dijital araçlar ile etkileşime girmeleri beklenir **(OB2)**. Bu bağlamda, ikili aralık farklılıklarının kültürel bir arka plana sahip olduğu, Doğu müzikleri ve özellikle Türk müziğinde kullanılan farklı sayıdaki ikili aralığın, yatay (makamsal) müziğe karakteristik bir zenginlik kattığı vurgulanır. Sunulan materyalden yola çıkarak konuşma halkası, çember tartışma, istasyon gibi tekniklerle müziğin insanları bir araya getiren, toplumun sedhijklvgi ve dayanışma bağlarını güçlendiren, kendilerini bir gruba ait hissetmelerini sağlayan yönü ile ilgili çıkarımlarını öğrencilerin ifade etmeleri sağlanır **(KB2.10, D15.3, SDB2.2)**.

Öğrencilerin sınıf içerisinde görsel materyaller ile ifade edilen ikili aralıkları, nota yazım kurallarına uygun bir şekilde hizalı olarak çizabilmeleri için yazma etkinlikleri yapmaları sağlanır **(OB4)**.

Öğrencilerin bu öğrenmeleri sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmesi sağlanır. Bu süreç gözlem formu veya kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Duyduğu aralığın iki aralık olup olmadığı konusunda tahminde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme İkili aralık, koma bölünmesi gibi kavramları Batı müziği ile karşılaştırarak her iki müzik sistemindeki farklılıkları anlatan araştırmalar yapmaları istenebilir.

Destekleme Bu süreçte öğrenme süreci oyunlaştırılarak öğrencilerin motivasyonu artırılabilir. Hazırlanan materyaller, görseller ve etkinlikler öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre değerlendirilirken sade ve basitten karmaşığa olabilir. Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak tam-yarım ses, değiştirici işaretler, aralık, dizi kavramlarında öğrendikleri içerikler ile ilgili panolar hazırlamaları ve buna benzer etkinlikler yapılırken öğrencilere dönütler verilerek sunum yapmaları desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

1. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE DÖRTLÜLER

Temanın içeriğini Türk müziği ses sisteminde dizilerin oluşumunda kullanılan dörtlüleri işitme, okuma ve yazma oluşturur. Bu doğrultuda Türk müziği ses sisteminde dizilerin oluşumunda kullanılan dörtlüleri işitme, okuma ve yazma ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

Değerler D4. Dostluk, D12. Sabır, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB1. Temel Beceriler

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT5.1.1. Türk müziğinde dörtlüleri işitebilme

- a) Dörtlüleri tanır.
- b) Dinlemiş olduğu dörtlüleri işitsel olarak ayırt eder.
- c) İşittiği dörtlüleri ifade eder.

TMT5.1.2. Türk müziğinde dörtlüleri okuyabilme.

- a) Okuduğu dörtlüleri tanır.
- b) Okuduğu dörtlüleri ayırt eder.
- c) Dörtlüleri okuyarak uygular.

TMT5.1.3. Türk müziğinde dörtlüleri yazabilme

- a) Türk müziğinde dörtlülerin bileşenlerini tanır.
- b) Türk müziğinde dörtlülerin bileşenlerini ayırt eder.
- c) Türk müziğinde dörtlülerin bileşenlerini uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziği Ses Sisteminin Temel Öğelerinin Öğrenilmesi ve İşitilmesi

Genellemeler/

Makamlar dörtlü veya beşli ses dizilerinin birbirine eklenmesiyle oluşur.

Anahtar Kavramlar

artık ikili, bakiye, büyük mücenneb, buselik, çargâh, hicaz, koma, kürdi, küçük mücenneb, perde, rast, tanini, uşşak

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu dörtlülerden yola çıkarak makam tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Türk müziğinde ikili aralık kavramını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden dinledikleri müzikleri temel müzik kavramları ile ilişkilendirmeleri istenebilir. Öğrencilerin bu kavramları ne düzeyde tanıdıkları belirlenebilir. Öğrencilerin hazır bulunuş tespit edebilmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma

Daha önce öğrendiği Türk müziğinde aralıklar, ses dizileri, perdeler ile öğreneceği yeni bilgi ve becerileri arasında bağ kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT5.1.1.

Türk müziği ses sisteminin temel olguları olan perde, koma gibi kavramlar ile ilgili belirlenen görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin Türk müziği ses sistemi içerisindeki temel olgularla ilgili öğrenmeleri hatırlamaları sağlanır (**E3.2, OB2**). Öğrencilere Türk müziğinde yer 6 adet (çargâh, buselik, kürdi, rast, uşşak, hicaz) dörtlü dizileri içeren görsel sunumlar hazırlanır (**OB4**). Öğrencilerin Türk müziğinde yer alan dörtlüleri hem görsel hem de işitsel olarak tanımları sağlanır. Dörtlülerle oluşturulmuş ses örnekleri dijital araçlarla veya Türk müziği çalgılarıyla dinletilir. Dörtlüleri içeren ezgilerle ilgili dinleme-bulma etkinlikleri düzenlenir. Dinletilen örnekler üzerine grup tartışmaları yapılır, öğrencilerden duydukları dörtlüleri isimlendirmesi istenir. Öğrencilerin yeni öğrendikleri görsellere ilişkin soru sorması sağlanır (**E3.8**). Öğrencilerin dinletilen dörtlüler arasından istenen dörtlüyü işitsel olarak ayırt etmeleri sağlanır. İşitsel hafızayı güçlendirmek için dörtlülerin tekrarına dayalı eşleştirme oyunları uygulanır (**E2.5**).

Bunun için küçük gruplar hâlinde çalışarak istasyon, öğrenme galerisi gibi tekniklerle ulaştıkları bilgileri ürüne dönüştürmeleri istenir (**SDB2.2**). Öğrencilerin grup çalışmalarında birbirlerine karşı nazik olmaları istenir (**D14.1**). Süreç kontrol listesi kullanılarak değerlendirilir.

TMT5.1.2.

Türk müziği ses dizilerindeki dörtlüler ile ilgili Türk müziği eserleri dinletilerek öğrencilerin ön öğrenmeleri hatırlaması ve bu eseri oluşturan dizilerdeki dörtlüleri merak etmesi sağlanır (**E1.1**). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir (**SDB1.1**). Öğrencilere dörtlüleri içeren ezgiler okutulur. Bu süreçte öğrenciler hem bireysel hem de grup hâlinde çalışmalar yaparak notaları doğru seslendirmeye çalışır ve okuma becerileri geliştirilir (**OB1**). Çalışmalarını iş birliğiyle etkileşimli bir şekilde yapmaları beklenir (**SDB2.2**). Bu uygulamalar sayesinde Türk müziğindeki dörtlü yapıların okunuşunu doğru ve bilinçli biçimde gerçekleştirebilir.

Türk müziği ses dizilerindeki dörtlüler arasındaki ilişkileri belirlemek için yapılandırılmış grid kullanılabilir. Olanaklar dâhilinde çalışma kâğıtları ile birlikte EBA üzerinden öğrencilere çevrim içi araçlar yardımıyla içerikler oluşturularak sunulabilir. Bireysel ya da grup olarak içerikler hakkında birbirleri ile iletişim kurmaları sağlanır. İş birliğiyle çalışmaları ve dijital araçlar ile etkileşime girmeleri beklenir (**SDB2.2**). Bu süreç, gözlem formu veya çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin sınıf içerisinde görsel materyaller ile ifade edilen Türk müziği dizilerindeki dörtlüleri, nota yazım kurallarına uygun bir şekilde hizalı olarak çizebilmeleri için yazma etkinlikleri yapmaları sağlanır.

Öğrencilerin dörtlüler arasındaki ilişkileri belirlemesi ve dörtlüler arasında bağ kurması sağlanır. Öğrenciler çargâh dörtlüsü (TTB) ve buselik dörtlüsünün (TBT) dizilimlerinde seslerin aralıklarını kodlayarak sesler arasındaki mesafeleri gösterir ve dörtlüler arasındaki farkı ifade eder (**OB4**).

Öğrencilerin bu öğrenmeleri sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmesi sağlanır (**SDB2.1**). Bu süreç, kısa cevaplı sorular, eşleştirme gibi sorular içeren çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir. Duyduğu dörtlülerden yola çıkarak makam tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

TMT5.1.3.

Öğrencilere Türk müziğinde kullanılan dörtlüler ve bu dörtlülere ait bileşenler (karar sesleri, aralıkları, ses değiştirici işaretleri) görsel ve işitsel olarak tanıtılır (**OB4**). Öğrencilerin dörtlüleri oluşturan bileşenleri uygulamalı olarak tanıyabilmeleri ve ayırt edebilmeleri için, nota üzerinde inceleme ve işaretleme çalışmaları yaptırılır (**KB1**). Dörtlüler içeren farklı ses dizileri verilerek öğrencilerin yalnızca öğrendikleri dörtlüleri görsel olarak ayırt etmeleri sağlanır (**KB1**). Öğrencilerden verilen başlangıç sesini tamamlayıp bileşenlerine dikkat ederek dörtlüleri yazmaları istenir (**KB1**). Yazdıkları dörtlüleri arkadaşları ile paylaşarak karşılaştırmalar yapar, gerektiğinde öğretmen geri bildirimle düzeltmeler gerçekleştirir (**SDB2.1**). Grupla birlikte yapılan çalışmalarda öğrenciler, aktif rol alarak arkadaşlarıyla dayanışma içinde ortak hedeflere ulaşmaya çalışır (**SDB2.2, D4.1, E2.2**). Yapılan çalışmalar sürecinde öğrencilerin sabırlı olmaları istenir (**D12.2**). Bu etkinliklerle öğrencilerin nota yazma becerileri desteklenir.

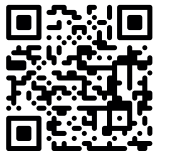
FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden aralıklardan, dörtlülerden, belirli ölçü yapılarından ve dizilerden oluşturabileceği küçük ezgiler veya etütler tasarlamaları istenebilir. Bilgisayar veya mobil uygulamalar aracılığıyla deneyimler sunulur, interaktif ortamda öğrendiği kavramlarla sesleri kayıt altına alarak becerilerini geliştirilebilir.

Destekleme Bu süreçte ihtiyacı olan öğrencilerle öğrenme süreci oyunlaştırılarak öğrencilerin motivasyonu arttırılabilir. Hazırlanan materyaller, görseller ve etkinlikler öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre değerlendirilirken sade ve basitten karmaşığa olabilir. Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak tam-yarım ses, aralık, basit makamlardaki dörtlüler, ölçü, dizi hakkında öğrendikleri hakkında panolar hazırlamaları ve buna benzer etkinlikler yapılırken öğrencilere dönütler verilerek sunum yapmaları desteklenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE BEŞLİLER

Temanın içeriğini Türk müziği ses dizilerinde beşliler oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Türk müziği ses sisteminin teorik yapısı ve Türk müziği dizilerindeki beşlileri işitme, okuma ve yazma ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ SAB1. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB1. Temel Beceriler, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT5.2.1. Türk müziğinde beşlileri işitebilme

- a) Beşlileri tanır.
- b) Dinlemiş olduğu beşlileri işitsel olarak ayırt eder.
- c) Dinlemiş olduğu beşlileri işitsel olarak ifade eder.

TMT5.2.2. Türk müziğinde beşlileri okuyabilme

- a) Okuduğu beşlileri tanır.
- b) Okuduğu beşlileri ayırt eder.
- c) Beşlileri okuyarak uygular.

TMT5.2.3. Türk müziğinde beşlileri yazabilme

- a) Beşlileri yazar.
- b) Beşlilerin bileşenlerini tanır.
- c) Beşlilerin bileşenlerini ayırt eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziği Ses Dizilerinin Temel Öğelerinin Öğrenilmesi ve İşitilmesi

Genellemeler/

Makamlar dörtlü veya beşli ses dizilerinin birbirine eklenmesiyle oluşur.

Anahtar Kavramlar

artık ikili, bakiye, buselik, büyük mücenneb, çargâh, hicaz, koma, küçük mücenneb, kürdi, perde, rast, ses dizisinde beşli tanini, uşşak

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrencilerden öğrendikleri dörtlüleri, dinledikleri müziklerde tanımları ve bu sesleri daha önce öğrendikleri bilgilerle ilişkilendirmeleri istenebilir. Dinleme sırasında öğrencilerin hangi sesleri fark ettikleri, dörtlüleri ne ölçüde ayırt edebildikleri gözlemlenebilir. Bu süreçte öğrencilerin işitme becerilerine göre dörtlüleri doğru tanıma ve ifade etme düzeyleri belirlenebilir. Öğrenci ihtiyaçlarını daha yakından tanıyabilmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Türk müziğinde dörtlüleri bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden çevrelerinde işitebildikleri seslerin aralık, dizi gibi kavramlarla ilişkilendirebilmeleri istenebilir. Öğrencilerin işitme özelliklerine göre bu kavramları ne düzeyde tanıyabildikleri gösterilerek belirlenebilir. Türk müziği ses dizisindeki beşlileri ifade edebildiği seslere göre sınıflandırarak gruplayabilmeleri sağlanabilir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını tespit edebilmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin daha önce öğrendikleri dörtlülerin üzerine eklenen bir tanımla oluşan beşliler arasında bağlantı kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT5.2.1.

Beşliler ile ilgili; görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin ön öğrenmeleri hatırlaması ve merak etmesi sağlanır (**E1.1, E3.2**). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir (**SDB1.1**). Türk müziğinde kullanılan beşli ses dizilerinin rast, uşşak, hicaz, çargâh, buselik ve kürdi dörtlülerinden oluştuğunu hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri ve tanımaları sağlanır (**OB4**).

Beşlilerle oluşturulmuş melodi örnekleri dijital araçlar veya Türk müziği çalgılarından dinletilir (**OB4**). Beşlileri içeren ezgilerle ilgili dinleme-bulma etkinlikleri düzenlenir. Dinletilen örnekler üzerine grup tartışmaları yapılır, öğrencilerden duydukları beşlileri isimlendirilmesi istenir (**E2.5**). Öğrencilerin yeni öğrendikleri görsellere ilişkin soru sorması sağlanır (**E3.8**). Öğrencilerin dinletilen beşliler arasından istenen beşliyi işitsel olarak ayırt etmeleri sağlanır (**KB2.7**). İşitsel hafızayı güçlendirmek için beşlilerin tekrarına dayalı eşleştirme oyunları uygulanır (**E2.5**). Küçük gruplar hâlinde çalışarak istasyon, öğrenme galerisi gibi tekniklerle ulaştıkları bilgileri ürüne dönüştürmeleri istenir (**SDB2.2**). Öğrencilerin grup çalışmalarında birbirlerine karşı nazik olmaları istenir (**D14.1**). Süreç kontrol listesi kullanılarak değerlendirilir.

TMT5.2.2.

Türk müziği ses dizilerindeki beşlileri içeren eserleri dinleterek öğrencilerin ön öğrenmeleri ve merak etmesi sağlanır (**E1.1**). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin dinledikleri eserlerin içerisindeki beşlilere ait sorular sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/ kendini tanıma desteklenir (**SDB1.1**). Öğrencilere beşlileri içeren ezgiler okutulur. Bu süreçte öğrenciler hem bireysel hem de grup hâlinde çalışmalar yaparak notaları doğru seslendirmeye çalışır. Bu beşlileri içeren eserler okutularak okuma becerileri geliştirilir. İş birliğiyle çalışmalarını etkileşimli bir şekilde yapmaları beklenir (**SDB2.2**). Bu uygulamalar sayesinde öğrenciler hem görsel tanıma hem de nota okuma becerilerini geliştirerek Türk müziğindeki beşli yapıların okunuşunu doğru ve bilinçli biçimde gerçekleştirebilir. Ayrıca dinletilen beşli dizilerin biririnden ayırt edilmesi yönlü oyunlar/yarışmalar düzenlenir. Grupla birlikte yapılan seslendirme çalışmalarında öğrenciler, aktif rol alarak arkadaşlarıyla dayanışma içinde ortak hedeflere ulaşmaya çalışır (**SDB2.2, D4.1, D4.2, E2.2**). Bu süreç gözlem formu, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TMT5.2.3.

Öğrencilere öncelikle Türk müziğinde kullanılan beşliler ve bu beşlilere ait bileşenler (karar sesleri, aralıkları, ses değiştirici işaretleri) tanıtılır (**OB1**). Nota örnekleri üzerinden beşlilerle oluşturan sesler incelenir; öğrencilerin bu bileşenleri görsel olarak tanıması amacıyla çalışma kâğıtları verilir. Öğrenciler, beşlilere ait görsel üzerinden bileşenleri ayırt etme çalışmaları yapar (**OB4**). Beşliler içeren farklı ses dizileri verilerek öğrencilerin yalnızca öğrendikleri beşlileri görsel olarak ayırt etmeleri sağlanır (**KB1**). Öğrencilerden verilen başlangıç sesini tamamlayıp bileşenlerine dikkat ederek beşlileri yazmaları istenir. Öğrenciler, beşlilere ait görsel üzerinden bileşenleri ayırt etme çalışmaları yapar (**OB4**). Öğrenciler, boş nota kâğıtlarına beşlileri nota yazım kurallarına uygun biçimde yazar. Yazdıkları beşlileri arkadaşları ile paylaşarak karşılaştırmalar yapar, gerektiğinde öğretmen geri bildirimleriyle düzeltmeler gerçekleştirir (**SDB2.1**). Grupla birlikte yapılan çalışmalarda öğrenciler, aktif rol alarak arkadaşlarıyla dayanışma içinde ortak hedeflere ulaşmaya çalışır (**SDB2.2, D4.1, D4.2, E2.2**). Bu süreç gözlem formu, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında, öğrencilerden öğrendikleri beşlilerden oluşan diziler oluşturmaları ve bu dizileri seslendirmeleri istenebilir. Bu süreç dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciden aralıklardan, beşlilerden, belirli ölçü yapılarından ve dizilerden oluşturabileceği küçük ezgiler veya etütler tasarlamaları istenir. Bilgisayar veya mobil uygulamalar aracılığıyla deneyimler sunularak, interaktif ortamda öğrendiği kavramlarla sesleri kayıt altına alarak becerilerini geliştirebilir.

Destekleme Bu süreçte öğrenme süreci oyunlaştırılarak öğrencilerin motivasyonu arttırılabilir. Hazırlanan materyaller, görseller ve etkinlikler öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre değerlendirilirken sade ve basitten karmaşığa olabilir. Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak tam-yarım ses, perde, aralık, dizilerde beşliler hakkında panolar hazırlamaları ve buna benzer etkinlikler yapılırken öğrencilere dönütler verilerek sunum yapmaları desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: KENDİ EZGİMİ YAZIYORUM

Temada öğrencilerin öğrendiği dörtlü ve beşli ses dizilerini kullanarak kendilerine özgü ezgiler üretmeleri için gerekli öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 4

ALAN BECERİLERİ SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT5.3.1. Öğrendiği dörtlü ve beşli ses dizilerinden ezgi yazabilme

- a) Yazdığı ezgilerin dörtlü ve beşlilerinin bileşenlerini tanır.
- b) Yazdığı ezgilerin dörtlü ve beşlilerinin bileşenlerini ayırt eder.
- c) Yazdığı ezgilerin dörtlü ve beşlilerinin bileşenlerini uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Dörtlü ve Beşliler ile Ezgi Yazma

Genellemeler/ Dörtlü ve beşli ses dizilerini kullanarak makam dizisi elde edilir.

Anahtar Kavramlar beşli, dörtlü, ezgi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Temadaki öğrenme çıktıları çalışma kâğıdı veya dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrendiği dörtlü ve beşlilerin birleşiminden oluşan ezgiler yazmaları istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin dörtlü ve beşlileri bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilere daha önce kendilerinin ürettikleri bir ezgi olup olmadığı sorulabilir. Tanıdıkları besteciler varsa sınıfta paylaşımları istenebilir. Bestesi yapılmış sözlü veya sözsüz eserler akıllı tahta aracılığı ile dinletilerek bestelerin akıcı ve uyumlu olması konusundaki farkındalıklarını paylaşımları istenebilir.

Köprü Kurma Ön öğrenmelerindeki dörtlü ve beşliler, aralık, koma gibi konularla öğreneceği yeni bilgi ve beceriler ile ilişki kurulabilir. Bir oyma ustasının ağacı oyarak çeşitli ürünler ortaya çıkarması ile öğrenilen dörtlü ve beşlilerden ezgi üretme ile ilgili ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT5.3.1.

Ezgi üretmeyle ilgili dinamikleri oluşturan görsel ve işitsel materyallerle öğrencilerin dörtlüler ve beşliler ile ilgili ön öğrenmeleri hatırlaması ve merak etmesi sağlanır (E1.1). Ezgi bileşenleri ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları hem görsel hem de işitsel olarak tanımları sağlanır (OB1, OB4).

Ezgiyi oluşturan temel öğelerle (ölçü, ölçü sayısı, donanım, karar sesi, vb) ilgili görsel sunumlar ve işitsel örnekler hazırlanarak öğrencilerin bu kavramları hem duyarak hem de görerek öğrenmeleri sağlanır (OB4). Yeni öğrenmelerle ilgili sunulan görsellere öğrencilerin soru sormaları teşvik edilir (E3.8). Bu sorulara verilen cevaplar sırasında, öğrencilerin düşünceleri sağlanarak öz farkındalıklarının gelişmesine destek verilir (SDB1.1).

Ezgilerin yapısal özellikleri açıklanırken bütün ile uyumlu ve akıcı olması gerektiği vurgulanır. Bu bileşenleri göstermek için örnek ezgiler üzerinden açıklamalar yapılır. Böylece öğrenciler, ezgiyi oluşturan öğeleri ayırt edebilir hâle gelir.

Öğrencilerin dörtlü ve beşlileri kullanarak oluşturdukları kendi ezgilerini seslendirmeleri istenir. Dijital ortamda kayıt ederek arkadaşları ile paylaşması teşvik edilir (SDB2.2).

Öğrenciler gruplara ayrılarak grupta beraber yapılan ezgi yazma çalışmalarında etkin rol alır (SDB2.1) ve ortak hedeflere ulaşmak için arkadaşlarıyla dayanışma içinde olur (D4.1). Ezgileri oluşturan müzikal cümle özelliklerinin estetik algı ile ilişkisini fark eder (D7.1). Bu süreç, çalışma kâğıdı veya akran değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrendiği dörtlü ve beşlilerin birleşiminden oluşan ezgiler yazmaları istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Kendi ezgisini yazabilen öğrencilere bu ezgilerin devamını yazdırarak daha büyük ve geniş ezgiler yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve hazırbulunuşlukları dikkate alınarak etkin olabilecekleri yazma etkinlikleri yaptırılabilir. Örneğin 2 ölçülük kısa ezgilerle başlayıp daha sonra ölçü sayıları artan melodilerle öğrenme süreçleri desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF**1. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE DİZİ**

Temanın içeriğini Türk müziği ses sisteminde dizileri işitme okuma ve yazma oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Türk müziği ses sisteminde dizi ve Türk müziğinde dizilerin oluşumunda kullanılan dörtlü ve beşlileri işitme, okuma ve yazma ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel işitme

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3.Çalışkanlık, D16.Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT6.1.1. Türk müziği ses dizilerini işitebilme

- a) Türk müziği ses dizilerinin bileşenlerini tanıır.
- b) Türk müziği ses dizilerinin bileşenlerini işitsel olarak ayırt eder.
- c) Türk müziği ses dizilerinin bileşenlerini ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Türk Müziği Ses Sisteminin Temel Öğelerinin Öğrenilmesi, İşitilmesi ve Yazılması

Genellemeler/ Türk müziği ses dizileri, belli bir karar sesi ile başlayan, güçlü sesi belli olan ve belli durak sesleri olan dizilerdir.

Anahtar Kavramlar bakiye, koma, perde, ses

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrendikleri dörtlü ve beşlilerden oluşan diziler oluşturmaları, oluşturdukları bu dizilerin seslerini seslendirmeleri istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin tam ve yarım ses kavramlarını bildiği, nota yazım kurallarını bildiği ve işittiği sesleri ayırt edebildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden dinledikleri müzikleri öğrenmiş olduğu dörtlü ve beşli kavramları ile ilişkilendirmeleri istenebilir. Öğrencilerin bu kavramları ne düzeyde tanıdıkları belirlenebilir. Öğrencilerin hazır bulunuş tespit edebilmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden günlük yaşamda dinledikleri Türk müziği eserlerinden örnekler paylaşmaları istenir.

Verilen örneklerdeki makam dizileri hakkında düşüncelerini ifade etmeleri sağlanarak kendi yazdıkları ezgilerin dinledikleri Türk müziği eserlerine benzer yönleri ile ilişkilendirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT6.1.1.

Türk müziği ses dizilerinin iki farklı küçük ses dizisinin birleştirilmesiyle oluşturulduğuna ilişkin makamsal ses dizisi ile ilgili görselleri içeren sunumlar hazırlanır **(OB4, E3.2)**.

Öğrencilerin Türk müziği ses dizisi kavramını hem görsel hem de işitsel olarak tanımları sağlanır **(OB1)**.

Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır **(E3.8)**. Farklı makamsal ses dizileri verilerek bu dizilerin birleşim yerleri ve hangi küçük dizi parçacıklarından oluşturulduğu incelenir. Öğrencilerin her basit makama ait ses dizisinin 4+5 veya 5+4 şeklinde oluştuğunu ayırt etmesi sağlanır **(OB4)**.

Türk müziğindeki basit makamlar olan rast, uşşak, hicaz, çargâh, buselik, kürdi makamlarının oluştuğu dörtlü ve beşliler çeşitli görsel ve işitsel materyaller kullanılarak ayırt ettirilir **(OB4)**. Ses dizisi oluşturabilmek için dörtlü ve beşli ses dizilerine ihtiyaç duyulduğu öğrencilere fark ettirilir. Örnek diziler ile diziler içindeki dörtlülerin ayırt edilmesi sağlanıp işitme çalışmaları gibi uygulamalar yaptırılır.

Bunun için küçük gruplar hâlinde çalışarak istasyon, öğrenme galerisi gibi tekniklerle ulaştıkları bilgileri ürüne dönüştürmeleri istenir **(D3.1, SDB2.2)**. Öğrencilerin grup çalışmalarında sorumluluklarını yerine getirmeleri sağlanır **(D16.1)**. Bu süreç kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrendikleri dörtlü ve beşlilerden oluşan diziler oluşturmaları, oluşturdukları bu dizilerin seslerini seslendirmeleri istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Türk müziği ses dizilerini içeren örnek eserler dinletilebilir. Dinledikleri bu eserlerin dizilerini tahmin ettikleri dinle-bul etkinliği ile öğrencilerin bu temadaki becerileri geliştirebilir.

Destekleme Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve hazırbulunuşlukları dikkate alınarak etkin olabilecekleri yazma etkinlikleri yaptırılabilir. Örneğin 2 ölçülük kısa ezgilerle başlayıp daha sonra ölçü sayıları artan melodilerle öğrenme süreçleri desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TÜRK MÜZİĞİ SES SİSTEMİ

Temada Türk müziğinde kullanılan ses istemi olan Arel-Ezgi-Uzdilek ses sisteminin oluş-
turulma şekli, yirmi dörtlü ses sisteminin oluşumu ile ilgili öğrenme çıktılarına ulaşılması
amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel işitme

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D19.Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT6.2.1. Türk müziği ses sistemini oluşturan unsurları işitebilme

- a) Türk müziği ses sistemini tanıır.
- b) Türk müziği ses sistemin bileşenlerini ayırt eder.
- c) Türk müziği ses sistemini işitsel olarak ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Arel Ezgi Uzdilek Ses Sistemi
Yirmi Dörtlü Ses Sistemi, Perde

Genellemeler/

Günümüzde Türk müziğinde yaygın olarak kullanılan ses sistemi Arel Ezgi Uzdilek tarafından geliştirilen 24 perdeli ses sistemidir.

Anahtar Kavramlar

perde, Türk müziği ses sistemi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu komalı seslerden yola çıkarak perde ismi tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Daha önce değiştirici işaretlerden dolayı seslerin tiz(ince) ve pest(kalın) tarafa doğru değişebileceğini bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden dinledikleri müziklerdeki dörtlü ve beşlileri tanımaları ve bu yapıların eserlerdeki yerlerini belirlemeleri istenebilir. Hazırbulunuşluklarını ölçmek amacıyla çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma

Türk müziğinde dizi kavramı ile Türk müziği ses sistemi arasında ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT6.2.1.

Türk müziği basit makamlarından rast, uşşak, hicaz, çargâh, buselik ve kürdi makam dizilerini hatırlaması sağlanır (OB1). Arel Ezgi Uzdilek sistemi kuramcıları ve kuramı geliştirme amaçları ile ilgili önbilgilendirme yapılır. Arel Ezgi Uzdilek yirmi dörtlü ses sistemi ve perde kavramları ile ilgili görseller hazırlanır (OB4). Öğrencilere çeşitli eğitici videolardan kısa kesitler izletilir ve Arel Ezgi Uzdilek ses sisteminin nasıl elde edildiği sorulur (E1.1). Yirmi dörtlü ses sistemi ve perdelerin oluşumuna ilişkin görseller ile ele alınan bu ses sistemi tanımaları sağlanır. Öğrencilerin Türk müziği ses sistemi ile ilgili bilgi toplayacağı, güvenilirliği kanıtlanmış dijital ve basılı kaynaklar açıklanır (OB1). Belirledikleri bu araçlardan batı müziği ses sistemi ve Arel Ezgi Uzdilek ses sistemi ile ilgili öğrendikleri kavramları ayırt etmeleri istenir (OB4).

Öğrenciler, eriştikleri görselleri inceleyerek sınıfta seviyelerine uygun bir sunum hazırlar. Sunum sürecinde bilgileri karşılaştırarak değerlendirmeleri ve elde ettikleri verilerin doğruluğunu sorgulamaları beklenir (**OB1, D3.3, SDB2.1**). Öğrencilere, yakın çevrelerinden öğrendikleri türkülerini ya da ezgileri paylaşma fırsatı sunulur. Bu süreçte, kültürel mirasın önemini fark ederek geleneksel değerleri tanımaları ve bu değerleri yaşatarak sonraki kuşaklara aktarma konusunda bilinçli adımlar atmaları teşvik edilir (**D19.3**). Bu süreç, gözlem formu veya kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Duyduğu komalı seslerden yola çıkarak perde ismi tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Hazırbulunuşluğu yüksek, Türk müziğine ve enstrümanlara aşina olan ya da hızlı öğrenen öğrencilerin öğrendiği ses sistemi ve perdelerle ilgili basit ezgiler üretmesi istenebilir. Öğrenciye grup liderliği yaptırılabilir.

Destekleme Bu süreçte öğrencilerin konuyu daha iyi kavrayabilmeleri için basit ve anlaşılır görsel ve işitsel materyaller kullanılabilir. Koma, perde, Arel Ezgi Uzdilek sistemi gibi kavramlar çizimlerle ve tanıdık ezgilerle örneklendirilebilir. Öğrenciler küçük ses aralıklarını duyabilmek için kısa dinleme etkinlikleri yapabilir, bu aralıkları çizgiler üzerinde görebilmek için renkli şekillerle çalışmalar yapılması istenebilir. Değiştirici işaretleri ve ses aralıklarını daha iyi anlayabilmeleri için basit ezgiler üzerinde birlikte inceleme yapılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE ÜÇLÜLER

Temanın içeriğini Türk müziği ses sisteminde dizi ve Türk müziğinde dizilerin oluşumunda kullanılan üçlüleri işitme, okuma ve yazma oluşturur. Bu doğrultuda Türk müziği ses sisteminde dizi ve Türk müziğinde dizilerin oluşumunda kullanılan üçlüleri işitme, okuma ve yazma ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz farkındalık), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D12. Sabır, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB1. Temel Beceriler, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT6.3.1. Türk müziğinde üçlüleri işitebilme

- a) Türk müziğinde üçlüleri tanır.
- b) Türk müziğinde üçlüleri ayırt eder.
- c) Türk müziğinde üçlüleri işitsel olarak ifade eder.

TMT6.3.2. Türk müziğinde üçlüleri yazabilme

- a) Türk müziğinde üçlüleri yazılı olarak tanır.
- b) Türk müziğinde üçlüleri yazılı olarak ayırt eder
- c) Türk müziğinde üçlüleri yazarak uygular.

TMT6.3.3. Türk müziği ses dizilerinde üçlüleri okuyabilme

- a) Türk müziğinde üçlüler ile ilgili yazılan ezgileri tanır.
- b) Türk müziğinde üçlüler ile ilgili yazılan ezgileri ayırt eder.
- c) Türk müziğinde üçlüler ile ilgili yazılan ezgileri okur.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Türk Müziği Ses Sisteminin Temel Öğelerinin Öğrenilmesi, İşitilmesi ve Yazılması

Genellemeler/ Türk müziği ses sisteminde dörtlü ve beşlilerden başka dizi oluşturmaya yarayan üçlüler, makamların ana seslerini oluşturan çekirdeklerdir.

Anahtar Kavramlar artık ikili, bakiye, büyük mücenneb, buselik, çargâh, hicaz, kürdi, küçük mücenneb, koma, perde, rast, ses, tanini, uşşak

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu üçlülerden yola çıkarak makam tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Türk müziği ses sisteminde dizi oluşturmaya yarayan dörtlü ve beşlileri tanıdığı kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerden dinledikleri müzikleri daha önce öğrendiği dörtlü beşli ve dizi gibi kavramlarla ilişkilendirebilmeleri istenebilir. Öğrencilerin işitme özelliklerine göre bu kavramları ne düzeyde tanıyabildikleri gösterilerek belirlenebilir. Öğrencilerin hazırbulunuşluklarını tespit edebilmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin yeni öğrenilecek konularla bağlantı kurmaları sağlanarak, dörtlü ve beşli aralıklar ile üçlü aralıklar arasında ilişki kurulması hedeflenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT6.3.1.

Öğrencilere rast, uşşak, hicaz gibi basit makamların ses dizileri ile ilgili belirlenen görsel ve işitsel materyaller kullanılarak bu diziler tanıtılır (**E3.2, OB4**). Dizi yapılarına görsel olarak bakılır, dizilerin hangi aralıklardan oluştuğu ile ilgili sorular sorularak diziler ile ilgili öğrenmelerini hatırlamaları sağlanır. Öğrencilere Türk müziğinde yer 6 adet (çargâh, buselik, kürdi, rast, uşşak, hicaz) üçlü dizileri içeren görsel sunumlar hazırlanır (**OB4**). Öğrencilerin Türk müziğinde yer alan üçlülere hem görsel hem de işitsel olarak tanımları sağlanır (**OB1**). Üçlülerle oluşturulmuş ses örnekleri dijital araçlarla veya Türk müziği çalgılarıyla dinletilir (**OB2**). Üçlülere içeren ezgilerle ilgili dinleme-bulma etkinlikleri düzenlenir. Öğrencilerin yeni öğrendikleri görsellere ilişkin soru sorması sağlanır (**E3.8**). Öğrencilerin dinletilen üçlüler arasından istenen üçlüyü işitsel olarak ayırt etmeleri sağlanır (**KB2.7**).

Bunun için küçük gruplar hâlinde çalışarak istasyon, öğrenme galerisi gibi tekniklerle ulaştıkları bilgileri ürüne dönüştürmeleri istenir (**SDB2.2**). Öğrencilerin grup çalışmalarında sorumluluklarını yerine getirmeleri sağlanır (**D16.1**). Bu süreç kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

TMT6.3.2.

Türk müziği ses dizilerindeki üçlülere içeren eserleri dinleterek öğrencilerin ön öğrenmeleri hatırlaması ve ses dizilerindeki üçlülere merak etmesi sağlanır (**E1.1**). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin dinledikleri eserlerin içerisindeki üçlülere ait sorular sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/ kendini tanıma desteklenir (**SDB1.1**). Öğrencilere, üçlülere içeren ezgiler okutulur. Bu süreçte öğrenciler hem bireysel hem de grup hâlinde çalışmalar yaparak notaları doğru seslendirmeye çalışır. Bu üçlülere içeren eserler okutularak okuma becerileri geliştirilir. İş birliğiyle çalışmalarını etkileşimli bir şekilde yapmaları beklenir (**SDB2.2**). Bu uygulamaların sonucunda öğrenciler üçlülere hem görsel tanır hem de nota okuma becerilerini geliştirerek Türk müziğindeki üçlü yapıların okunuşunu doğru ve bilinçli biçimde gerçekleştirebilir. Bu süreç, çalışma kâğıdı veya dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

TMT6.3.3.

Öğrencilere Türk müziğinde kullanılan üçlüler ve bu üçlülere ait bileşenler (karar sesleri, aralıkları, ses değiştirici işaretleri) bir Türk müziği enstrumanı ile tanıtılır. Nota örnekleri üzerinden üçlülere oluşturan sesler incelenir; öğrencilerin bu bileşenleri görsel olarak tanıması amacıyla çalışma kâğıtları verilir (**KB2.7**). Öğrenciler diziler üzerinden üçlülere ait bileşenleri ayırt etme çalışmaları yapar (**KB1**). Öğrenciler, nota kâğıtlarına üçlülere nota yazım kurallarının uygun biçimde yazar. Yazdıkları üçlülere arkadaşları ile paylaşarak karşılaştırmalar yapar, gerektiğinde öğretmen geri bildiriyle düzeltmeler gerçekleştirir (**KB2.7**). Grupla birlikte yapılan çalışmalarda öğrenciler, aktif rol alarak arkadaşlarıyla dayanışma içinde ortak hedeflere ulaşmaya çalışır (**SDB2.2, D4.1, D4.2, E2.2**). Yapılan çalışmalar sürecinde öğrencilerin sabırlı olmaları istenir (**D12.1**). Bu etkinliklerle öğrencilerin nota yazma becerileri desteklenir. Duyduğu üçlülerden yola çıkarak makam tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciden aralıklardan, üçlülerden, belirli ölçü yapılarından ve öğrendiği seslerden oluşturabileceği küçük ezgiler veya etütler tasarlamaları istenir. Bilgisayar veya mobil uygulamalar aracılığıyla deneyimler sunularak, interaktif ortamda öğrendiği kavramlarla sesleri kayıt altına alarak becerilerini geliştirebilir.

Destekleme Bu süreçte öğrenme süreci oyunlaştırılarak öğrencilerin motivasyonu arttırılabilir. Hazırlanan materyaller, görseller ve etkinlikler öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre değerlendirilirken sade ve basitten karmaşığa olabilir. Benzer öğrenme düzeyinde olan öğrencileri küçük gruplara ayırarak tam-yarım ses, aralık ve üçlüler hakkında öğrendikleri hakkında panolar hazırlamaları ve buna benzer etkinlikler yapılırken öğrencilere dönütler verilerek sunum yapmaları desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

1. TEMA: TRANSPOZE

Temanın içeriğini Transpoze kavramı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Transpoze kavramını işitme, okuma ve yazma ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT7.1.1. Dörtlü ve Beşlileri Transpoze yazabilme

- a) *Transpoze etme kavramını tanır.*
- b) *Transpoze edilmiş dörtlü ve beşlileri ana perdeler üzerine transpoze etme kavramını yazılı olarak ayırt eder.*
- c) *Dörtlü ve beşlileri ana perdeler üzerine transpoze edip yazarak ifade eder.*

TMT7.1.2. Transpoze okuyabilme

- a) *Ana perdeler üzerine transpoze edilen dörtlüleri ve beşlileri tanır.*
- b) *Ana perdeler üzerine transpoze edilen beşlileri ayırt eder.*
- c) *Ana perdeler üzerine transpoze edilen beşlileri uygular.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Transpoze Kavramının Temel Öğelerinin İşitilmesi ve Yazılması

Genellemeler/ Bir müzikal kompozisyon farklı ses yüksekliklerinden icra edilirse transpoze edilmiş olur.

Anahtar Kavramlar göçürme, transpoze

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; gözlem formu, çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu dizilerin başka bir sese Transpoze edildiğinde işittiği seslerden yola çıkarak dizinin hangi sese göçürüldüğü ile ilgili tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Türk müziğinde dizi oluşturmaya yarayan üçlülere bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerden çevrelerinde işittikleri seslerin aralık, dizi gibi kavramlarla ilişkilendirmeleri istenebilir. Öğrencilerin işitme özelliklerine göre bu kavramları ne düzeyde tanıdıkları gösterilerek belirlenir. Türk müziği ses dizilerindeki dörtlülere ve beşlilere ifade ettiği seslere göre sınıflandırarak gruplaması sağlanabilir. Öğrencilerin hazırbulunuşluklarını tespit etmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma

Daha önce öğrenebildikleri dizi, aralık, koma gibi konularla ilgili açık uçlu sorularla beyin fırtınası etkinliği yapılabilir. Yeni bilgi ve becerileri arasında bağ kurabilmeleri sağlanabilir. Örneğin günlük yaşamda, zaman ve tarih konuları ile ilişkilendirilebilir. Öğrenciler bir etkinliği, tatili ya da sınav tarihlerini ileri veya geri alabilmek zorunda kaldıklarında, bu değişiklikleri nasıl yapabileceklerini ve tarihleri nasıl "transpoze" edebileceklerini öğrenerek ilişki kurabilirler.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT7.1.1.

Transpoze kavramı, görsel ve işitsel materyallerle desteklenerek öğrencilerin ön öğrenmelerini hatırlaması ve merak etmesi sağlanır (**E1.1**). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir (**SDB1.1**). Transpoze ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır (**OB1**). Transpozenin nasıl uygulandığına ilişkin örnek uygulamalar üzerinde çalışmalar yaparak transpoze kavramını tanımasını sağlar. Görsel ve işitsel sunumlar hazırlanarak transpoze kavramının işlevselliğini işitsel olarak ayırt etmesi sağlanır. Transpozese yapılmış örnek dörtlüler ve beşliler dinletilerek transpoze bulma ve işitme oyunları oynanarak öğrencilerin Transpoze edilmiş dörtlüler ve beşliler duyabilmeleri ve hangi sese transpoze edildiğini ifade etmesi sağlanır (**E2.5**). Bu öğrenmelerinden edindiği dörtlü ve beşliler temel alınarak transpoze uygulamalarına yönelik yazma çalışmaları yapılır. Türk müziğinde kullanılan ana perdeler üzerinde önce dörtlü, ardından beşli aralıkların transpoze edilmesi istenir.

Dörtlü ve beşli ses dizilerinin herhangi bir perdeye transpozesinde, aralık yapısının korunması gerektiği görsel örnekler aracılığıyla vurgulanır (**OB4**). Öğrenciler, grup çalışmalarında aktif görev alarak birlikte yazma etkinliklerine katılır (**SDB2.2**).

Bu süreçte arkadaşlarının müziksel gelişimlerine yönelik destekleyici ifadeler kullanmaları ve iş birliği içinde çalışmalar yürütmeleri beklenir (**D4.1**). Grup içi iletişimin etkin ve saygılı biçimde sürdürülmesi sağlanarak öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesi amaçlanır (**D14.1, SDB2.1**). Süreç; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ya da öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

TMT7.1.2.

Öğrencilerin daha önce öğrendikleri dörtlü ve beşli dizilerden yola çıkılarak transpoze konusuna yönelmeleri teşvik edilir (**E3.2**). Görsel materyallerle desteklenen örneklandırılmış transpoze çalışmaları, öğrencilerin ön bilgilerini hatırlamalarına yardımcı olur (**OB4**). Transpoze edilmiş dörtlü ve beşli yapıdaki ezgiler öğrencilere okutularak farklı perdelerde yazılmış ses dizilerinin karşılaştırılması sağlanır. Süreç basitten karmaşığa doğru ilerletilerek öğrencilerin önce dörtlüleri, daha sonra beşlileri ve son olarak da bütün bir diziyi transpoze ederek okumaları sağlanır. Öğrenciler grupla beraber yapılan seslendirme çalışmalarında aktif rol alır (**SDB2.2**). Arkadaşlarının müziksel gelişimini ve hedeflerini destekleyen ifadeleri kullanır ve arkadaşlarıyla dayanışma içerisinde bulunur (**D4.1**). Grubu etkin ve saygı göstererek dinlemeleri sağlanır böylece iletişim becerilerini geliştirir (**D14.1, SDB2.1**). Bu süreç; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi veya öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Duyduğu dizilerin başka bir sese Transpoze edildiğinde işittiği seslerden yola çıkarak dizinin hangi sese göçürüldüğü ile ilgili tahmininde bulunabileceği performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciden dörtlü ve beşlilerden, belirli ölçü yapılarından ve dizilerden yazıp seslendirebileceği transpoze çalışmaları yaparak bu çalışmaların kayıt altına alınması istenir. Bilgisayar veya mobil uygulamalar aracılığıyla deneyimler kazanarak, interaktif ortamda seyir çalışmalarını kayıt altına alarak becerilerini geliştirebilir.

Destekleme Öğrencilere çalışma kâğıtları verilerek transpoze edilmesi istenen dörtlü ve beşliler üzerinde çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar, aktarımı daha kolay olan perdeler üzerinden yaptırılarak öğrencinin kavrama süreci desteklenir. Uygulamalar sırasında öğretmen, öğrencilerin transpoze işlemlerini yakından izler; gerekli durumlarda yönlendirme ve geri bildirim sağlayarak öğrenmenin pekişmesini sağlar.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: ÇEŞNİ

Temanın içeriğini Türk müziği makamlarında kullanılan çeşni kavramı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda çeşni kavramını işitme, okuma ve yazma ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 9

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

Değerler D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT7.2.1. Çeşnileri işitebilme

- a) Çeşniyi oluşturan sesleri tanır.
- b) Ezgilerde kullanılan çeşnileri işitsel ve görsel olarak ayırt eder.
- c) Nota üzerinde çeşnileri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Çeşni Kavramının Temel Öğelerinin İşitilmesi ve Yazılması

Genellemeler/ Türk Müzği makamlarının en küçük yapıtaşı "çeşni" (cins) adı verilen üçlü, dördlü ve beşli ses kalıplardır.

Anahtar Kavramlar dizi, çeşni, renk

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak ön öğrenmelerinde öğrendikleri dördümler ve beşlilerden oluşan önceden yazılmış dizileri çeşnilendirilmesi verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin transpoze kavramını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerin mevcut bilgi ve beceri düzeyleri belirlenebilir. Böylece öğretim etkinliklerinin hazırbulunuşluk düzeyine göre planlanabilmesi sağlanabilir. Önceki öğrenmelerinden (uşşak dördlüsü, hicaz beşlisi) hatırlayabilmeleri gereken ses dizisi bilgileri ile ilgili soru-cevap etkinliği yapılabilir. Ardından bu dizilerin seslendirilebilmesi ile ilgili kısa uygulamalar yaptırılabilir. Öğrencilerin önceki öğrenmelerine yönelik sergileyebildikleri çalışmalar varsa bunlar incelenebilir. Yeni öğrenilebilecek konular ile öğrencilerin önceki bilgileri arasında bağlantı kurulabilir.

Köprü Kurma

Daha önce öğrenebildikleri dördlüler, beşliler, komalar, perdeler ve transpoze konuları hatırlatılarak yeni öğrenebilecekleri bilgiler ile ilişki kurabilmeleri sağlanabilir. Bir çorba yapabilirken içine ekleyebildiğiniz baharatlar ve malzemeler yemeklere nasıl bir "çeşni" katabilir? sorusunu sorarak yemeklerdeki farklı tatlar ve bileşenler arasındaki farkları ve dengeyi örnek göstererek Türk müziğinde çeşni konusu ile köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT7.2.1.

Çeşni kavramı, görsel ve işitsel materyallerle desteklenerek öğrencilerin ön öğrenmelerini hatırlaması ve merak etmesi sağlanır **(E1.1)**. Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görselle-re ait soru sorması sağlanır **(E3.8)**. Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potan-siyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir **(SDB1.1)**. Çeşni ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri sağlanır **(OB4)**. Öğrencilerin ön öğrenmelerde öğrendiği çeşni kavramının işitilmesine yönelik yapılan çalışmaların ardından Türk müziği dizilerinde çeş-ni olgusunun eseri renklendirmek için kullanılan ana diziden farklı; üçlü, dördü veya beşli dizilerle oluşturulan kısa melodik yapılar olduğuna ilişkin çalışmalar yaparak çeşni kavra-mını tanımları sağlanır. Görsel ve işitsel sunumlar hazırlanarak çeşnilerin insan üzerin-de ana melodiye göre farklı etkiler bıraktığına işitsel olarak ayırt etmesi sağlanır.” Verilen örnek notasyon zerinde bu çeşnileri doğru icra etmeye yönelik uygulama örnekleri yaptır-ılır.” cümlesi ekleyelim. Cümle başındaki noktayı önceki cümlenin sonuna koymayı unut-mayalım **(D3.1)**. Bu süreç, gözlem formu veya çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak ön öğrenmelerinde öğrendikleri dörtüler ve beşlilerden oluşan önceden yazılmış dizileri çeşnilendirilmesi verilebilir. Performans görevinin değerlendiril-mesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Hazır bulunuşluğu yüksek, müziğe ve enstrümanlara aşina olan ya da hızlı öğrenen öğren-cilerin kendilerine özgü çeşniler yazarak seslendirmeyi denemesi istenebilir. Öğrenciye grup liderliği yaptırılabilir.

Destekleme Öğrendiklerini sık sık tekrar ettirip küçük adımlarla ilerlenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE DİZİ OLUŞTURMAYA YARAYAN DİĞER DÖRTLÜ VE BEŞLİLER

Özel dörtlü ve beşliler dışında dizi oluşturmaya yarayan diğer dörtlü ve beşli ses dizilerinin de olduğunu fark etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 9

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.8. Soru Sorma, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.2. Gözlemlleme, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT7.3.1. Türk müziğinde kullanılan diğer dörtlü ve beşlileri işitebilme

- a) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini tanır.
- b) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini işitsel olarak ayırt eder.
- c) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini ifade eder.

TMT7.3.2. Türk müziğinde kullanılan diğer dörtlü ve beşlileri okuyabilme

- a) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini tanır.
- b) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini ayırt eder.
- c) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini uygular.

TMT7.3.3. Türk müziğinde kullanılan diğer dörtlü ve beşlileri yazabilme

- a) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini tanır.
- b) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini ayırt eder.
- c) Diğer dörtlü ve beşlilerin bileşenlerini açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Türk Müziğinde Kullanılan Diğer Dörtlü ve Beşlilerin İşitilmesi, Okunması, Yazılması

Genellemeler/ Türk müziğinde kullanılan farklı dörtlü ve beşli ses dizileri sabâ, segâh, müstear, hüzzam, nikriz, ferahnâk dizileridir.

Anahtar Kavramlar Artık bakiye, büyük mücenneb, eksik bakiye, ferahnâk, fazla, hüzzam, ikili, küçük mücenneb, koma, müstear, nikriz, sabâ, segâh, tanini

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme) Öğrenme çıktıları; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrendiği dörtlü ve beşlilerden oluşan ezgiler yazmaları ve bunları sınıfta seslendirmeleri verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Daha önce duydukları bütün dizilerin koma ve perde isimlerini işitebildiği, seslendirebildiği ve yazabildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Daha önce öğrenebildikleri tüm diziler ve bu dizilerin bütün bileşenleri hatırlatılabilir. Bu dizilerin dışında farklı diziler oluşturulabilecek başka dörtlü ve beşliler olup olmayacağı sorusu yönlendirilerek ön değerlendirme yapılabilir.

Köprü Kurma

Türk müziğinde diziler, aralıklar ve komalar hatırlatılabilir ve öğrenilebilecek diğer dörtlü ve beşliler ile ilişki kurulabilir. Sabah ezanı sabâ makamıyla akşam ezanı ise segâh makamıyla seslendirilerek günlük yaşamla ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT7.3.1.

Türk müziğinde dizi oluşturmaya yaran diğer dörtlüler ve beşliler ile ilgili; görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin ön öğrenmeleri hatırlaması ve merak etmesi sağlanır (**E1.1**). Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır (**E3.8**). Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir (**SDB1.1**). Türk müziğinde dizi oluşturmak için kullanılan diğer dörtlü ve beşli ses dizilerinin sabâ, segâh, müstear, hüzzam, nikriz, ferahnâk dizilerinden oluştuğunu hem görsel hem de işitsel olarak fark etmeleri ve tanımaları sağlanır (**OB4**). Türk müziği dizilerinde dizi oluşturmak için kullanılan diğer dörtlüler ve beşliler arasındaki ilişkileri belirlemek için yapılandırılmış grid kullanılabilir. Bireysel ya da grup olarak içerikler hakkında birbirleri ile iletişim kurmaları sağlanır. İş birliğiyle çalışmaları ve dijital araçlar ile etkileşime girmeleri beklenir (**OB2, SDB2.1, SDB2.2**). Bu süreç, gözlem formu veya çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerin Türk müziğinde ses dizisi oluşturmada kullanılan diğer dörtlüler ve beşliler arasındaki ilişkileri belirlemesi, bu dörtlüler ve beşliler arasında bulunan farklı perdeleri ayırt etmesi sağlanır. Öğrencilerin sınıf içerisinde görsel materyaller ile ifade edilen dörtlüler ve beşlileri, nota yazım kurallarına uygun bir şekilde hizalı olarak çizebilmeleri için yazma etkinlikleri yapmaları sağlanır. Örneğin öğrenciler segâh beşlisi (STKT) ve buselik beşlisi (TBTT) dizilimlerinde seslerin aralıklarını kodlayarak sesler arasındaki mesafeleri gösterir ve beşliler arasındaki farkı ifade ederek yazarak uygular (**KB2.7, OB4**). Öğrencilerin bu öğrenmeleri sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmesi sağlanır (**SDB2.1**). Bu süreç, çalışma kâğıdı veya dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

TMT7.3.2.

Öğrencilere öğrendikleri Türk müziği ses dizilerindeki diğer dörtlü ve beşliler bir Türk müziği çalgısı ile duyurulur. Yapılan bu işitme çalışmasıyla öğrencilerin duydukları dizilerdeki perdeleri ayırt etmeleri sağlanır (**E3.2, KB2.2**). Bu dörtlüler tanıtılırken sabâ, segâh, müstear, hüzzam, nikriz ve ferahnâk dörtlüleri ve beşlileri üzerinde ayrı ayrı durulur. Yapılan bu işitme çalışmasıyla öğrencilerin duydukları dizilerdeki perdeleri ayırt etmeleri sağlanır. Öğrencilerin makam dizisinin ana bileşenlerini oluşturan diğer dörtlü ve beşlilerle ilgili olarak öğretmen tarafından hazırlanan etütleri seslendirmeleri sağlanarak solfej çalışmaları yapılır. Solfej çalışmaları ile öğrencilerin müziksel işitme ve okuma becerilerini geliştirmeleri sağlanır. Öğrencileri bu çalışmaları yaparken sabırlı olmaları istenir (**D12.1**). Grupla birlikte yapılan seslendirme çalışmalarında öğrenciler, aktif rol alarak arkadaşlarıyla dayanışma içinde ortak hedeflere ulaşmaya çalışır (**SDB2.2, D4.1, D4.2, E2.2**). Bu süreç gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi veya öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TMT7.3.3.

Öğrencilerin ön öğrenmelerde öğrendiği Türk müziği ses dizisindeki diğer dörtlü ve beşlilerin işitilmesine yönelik yapılan çalışmalar Türk müziği çalgılarından herhangi biriyle ya da etkileşimli tahta eşliğinde gerçekleştirilir (**OB4**). Süreç içerisinde öğrencilerle ses dizisinin ana bileşenleri olan diğer dörtlü ve beşlilerden hazırlanan etütlerle işitme çalışmaları yapılarak bu dörtlülerin ve beşlilerin içindeki perdeleri tanımaları, farklı diziler içindeki dizi bileşenlerini ayırt ederek dikte çalışmaları yapmaları sağlanır (**OB1, KB2.2**). (Tek ses veya dizi işitme çalışması). Ses bulma ve işitme oyunları oynanarak öğrencilerin tek sesleri duyabilmeleri sağlanır (**E2.5**). Bunun üzerine yerinden kurulacak olan dörtlü ve beşli dizilerden oluşan ritmik etütlerin dikte edilmesi ve öğrencilerin dörtlü ve beşli dizileri ayırt ederek dikte çalışması yapmaları sağlanır. Performans görevi olarak öğrendiği dörtlü ve beşlilerden oluşan ezgiler yazmaları ve bunları sınıfta seslendirmeleri verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Bu çalışmaların ardından yerinden kurulacak olan dörtlü ve beşli dizilerden oluşan ritmik etütlerin dikte edilmesi ve öğrencilerin dörtlü ve beşli dizileri ayırt ederek dikte çalışması yapmaları sağlanır. Bu süreç; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi veya öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrendiği dörtlü ve beşlilerden oluşan ezgiler yazmaları ve bunları sınıfta seslendirmeleri verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Türk müziğinde dizi oluşturmaya yarayan diğer dörtlü ve beşlilerden, belirli ölçü yapılarından ve dizilerden oluşturabileceği etüt çalışmaları yaparak bu çalışmalarını sınıf içinde diğer arkadaşlarına sergilemesi istenebilir. Bilgisayar veya mobil uygulamalar aracılığıyla deneyimler kazanarak, interaktif ortamda seyir çalışmalarını kayıt altına alarak becerilerini geliştirebilir.

Destekleme Bu süreçte öğrenme süreci oyunlaştırılarak öğrencilerin motivasyonu arttırılabilir. Hazırlanan materyaller, görseller ve etkinlikler öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre değerlendirilirken sade ve basitten karmaşığa olabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

8. SINIF

1. TEMA: TÜRK MÜZİĞİ KURAMCILARI

Temanın içeriğini, Türk müziği ses sisteminin temellerinin oluşumunda Fârâbî'nin önemi, Türk müziği ses sisteminin gelişim sürecine katkı sağlayan kuramcılar, Türk müziği ses sisteminin temelini onyedili perde sistemine dayandığı, Yirmi dörtlü perde sisteminin oluşturulma şeklini öğrenmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Müzik Tarihi,

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT8.1.1. Türk müziği kuramcıları hakkında bilgi toplayabilme

- a) Türk müziği ses sisteminin oluşumda kuramcıların önemi konusu hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği aracı kullanarak Türk müziği ses sisteminin oluşumda kuramcıların önemi konusu hakkında bilgileri bulur.
- c) Türk müziği ses sisteminin oluşumda kuramcıların önemi konusu hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.
- ç) Türk müziği ses sisteminin oluşumda kuramcıların önemi konusu hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

TMT.8.1.2. Türk müziği ses sisteminin temelinin on yedili perde sistemine dayanması ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) On yedili perde sistemi hakkında bilgi toplayabilmek için kullanacağı araçları belirler.
- b) On yedili perde sistemi hakkındaki bilgileri bulur.
- c) On yedili perde sistemi hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.
- ç) On yedili perde sistemi hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

TMT.8.1.3. Yirmi dörtlü perde sistemi ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) Yirmi dörtlü perde sistemi hakkında bilgi toplayabilmek için kullanacağı araçları belirler.
- b) Yirmi dörtlü perde sistemi hakkındaki bilgileri bulur.
- c) Yirmi dörtlü perde sistemi hakkındaki bilgileri doğrular.
- ç) Yirmi dörtlü perde sistemi hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziği Kuramcıları, Onyedili Perde Sistemi, Yirmi Dörtlü Perde Sistemi

Genellemeler/

Türk müziğinin önemli kuramcıları Fârâbi, Urmiyeli Safiyuddin, Abdulkadir Meragi, Kantemiroğlu, Ali Ufki, Abdalbaki Nasır Dede, Rauf Yekta, Hüseyin Sadettin Arel, Murat Uzdilek, Suphi Ezgi' dir.

Anahtar Kavramlar

Fârâbi, Urmiyeli Safiyuddin, Abdulkadir Meragi, Kantemiroğlu, Ali Ufki, Abdalbaki Nasır Dede, Rauf Yekta, Hüseyin Sadettin Arel, Murat Uzdilek, Suphi Ezgi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde; Kontrol listesi, öz değerlendirme, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve gözlem formu kullanılabilir.

Öğrencilere performans görevi olarak Türk müziğinde 24 perdeli Arel-Ezgi-Uzdilek sistemini ve daha önce kullanılan 17'li perde sistemini ve Reform Dönemi'nin Türk müziğine katkılarını araştırma görevi verilebilir. Bu görev dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin perde ve Türk müziği ses sistemi konularını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden on yedili ve yirmi dörtlü perde sistemleri hakkında düşüncelerini paylaşmaları istenebilir. Türk müziğinde bu iki perde sisteminin kullanım alanları ile ilgili öğrencilere düşünceleri sorulabilir.

Köprü Kurma Önceki öğrenmelerindeki dörtlüler, beşliler, komalı sesler, perdeler ve özel dörtlüler-beşliler ile makam arasında ilişki kurulabilir. Farklı seslerin, insanların ruh hâli üzerindeki etkileri gündelik yaşamla ilişkilendirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT8.1.1.

Öğrencilere Türk müziği ses sistemi kuramcıları hakkında bilgi toplanması amacıyla çeşitli yazılı ve görsel kaynaklar sunulur **(OB4)**.

İlk olarak Fârâbî'nin müzik teorisi hakkında dijital kaynaklardan bilgi toplaması istenir **(OB2)**.

Daha sonra Safiyyüddin el-Urmevî'nin on yedili perde sistemi ve ses dizileri üzerine geliştirdiği kuramsal çalışmalar görsellerle desteklenerek anlatılır **(OB4)**.

Ardından Abdülkadir Merâgî'nin dönemin müzik anlayışına katkıları ve Dimitri Kantemiroğlu'nun nota yazımı alanındaki çalışmaları ele alınır **(KB2.2, OB1)**.

Abdülbâki Nâsır Dede, Ali Ufki, Rauf Yekta, Hüseyin Sadeddin Arel, Suphi Ezgi ve Salih Murat Özdilek ile ilgili bilgi toplayıp sınıfta arkadaşları ile paylaşması istenir **(SDB2.2)**.

Öğrenciler, grup çalışmalarlarıyla bu kuramcıların müzik sistemine olan katkılarını tarihsel süreç içinde araştırır.

Araştırmalarında, kuramcıların yaşamları, dönemin müzik ortamı ve geliştirdikleri sistemlerle ilgili bilgileri toplar **(OB1)**.

Elde edilen veriler görsel ve yazılı materyallerle desteklenerek kronolojik bir zaman çizelgesine dönüştürülür.

Bu çizelge, öğrencilerin tarihsel bağlamda bilgileri anlamasını kolaylaştırmak amacıyla dijital sunum formatına hazırlanır ve sınıf ortamında paylaşılır **(OB4)**.

Araştırma süreci boyunca öğrencilere kaynakların doğru kullanımı ve bilgilerin karşılaştırmalı değerlendirilmesi konusunda rehberlik edilir **(KB2.7, OB3)**.

Gruplar arası iş birliği teşvik edilerek öğrencilerin görüş alışverişinde bulunmaları sağlanır **(SDB2.2, E2.2, D4.1)**.

Çalışma sonunda, öğrencilerin hazırladıkları sunumlar değerlendirme formları ile ölçülür ve geri bildirimler verilir.

TMT8.1.2.

Öğrencilere Urmiyeli Safiyyüddin'den itibaren şekillenen on yedili perde sisteminin özellikleri aktarılır **(OB4)**.

Öğrencilerin sistemin ses aralıkları, perde düzeni ve yapısal özellikleri hakkında bilgi edinmeleri sağlanır **(OB1)**.

Süreç içerisinde görsel materyaller ve tarihsel belgelerle desteklenmiş sunumlar yapılır **(OB4, OB9)**.

Öğrenciler, elde ettikleri bilgileri grupla tartışır, sistemin yapısını ayrıntılı biçimde çözümlererek yazılı veya sözlü olarak ifade eder **(SDB2.1)**. Öğrencilerin çalışmaları grup değerlendirme formu, kontrol listesi veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

TMT8.1.3.

Rauf Yekta tarafından oluşturulan ve Arel Ezgi Uzdilek tarafından geliştirilen 24'lü perde sistemi üzerine araştırma yapmaları istenir. Öğrenciler, sistemin tarihsel ortaya çıkışı, perde ve aralık kavramları, dörtlü ve beşli dizilerin birleştirilerek oluşturulan makam yapısı ve Türk müziği içindeki kullanımına dair bilgi toplar **(OB1)**.

Bu süreçte öğrencilere çeşitli görsel ve yazılı kaynaklar sağlanır **(OB4)**.

Öğrenciler, 17'li perde sistemi ile 24'lü sistem arasındaki benzerlik ve farkları karşılaştırmalı olarak incelemeleri istenir **(KB1, OB1)**.

Araştırma süreçleri grup çalışmalarıyla yürütülür ve sınıf içinde paylaşılır **(SDB2.2, E2.2, D4.1)**.

Öğrencilerin bilgi kaynaklarını doğru kullanmaları, eleştirel düşünme becerileri geliştirme-leri ve birlikte üretmeleri süreç boyunca desteklenir **(E3.4, E3.10, SDB2.1, OB1)**. Öğrencilerin çalışmaları grup değerlendirme formu, kontrol listesi veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

Cumhuriyetimizin kurucusu büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesi ile ilgili görüşlerini içeren araştırma görevi verilir **(E2.2)**. Verilen araştırma görevinde Türk müziği reformu, Türk Musikisi Cemiyeti, Türk müziği konservatuvarları, Musiki Muallim Mektebi gibi konular başta olmak üzere araştırmaları ile ilgili sunum yapmaları sağlanabilir **(OB1)**. Öğrencilere performans görevi olarak Türk müziğinde 24 perdeli Arel Ezgi Uzdilek sistemini ve daha önce kullanılan 17'li perde sistemini ve Reform Dönemi'nin Türk müziğine katkılarını araştırma görevi verilebilir. Bu görev dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Türk müziğiyle ilgili araştırma, belgeleme, derleme, notasyon gibi çalışmalarla ilgili sunum yapmaları sağlanabilir. Farabinin bilime ve Türk müziğine katkılarını disiplinler arası bir bakış açısıyla araştırıp kendi yorumlarını katarak sunması istenebilir.

Destekleme Arel Ezgi Uzdilek sistemindeki perdeleri çalgılarıyla seslendirerek bir sunum yapabilirler.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAM

Temanın içeriğini, Türk müziğinin makamsal bir müzik türü olduğu, makamların basit, bileşik ve şed makamlar olarak üçe ayrıldığı, makamların dörtlü ve beşli ses dizilerinden oluşan bütünleşik bir yapı olduğu, makamların bu bütünleşik yapısını oluşturan olguların ses dizisi, karar, güçlü, yeden, asma kalış perdeleri, genişleme ve seyir karakteri olduğu, Seyir kavramının "melodik hareket güzergâhı" olduğu ile ilgili öğrenme çıktıları oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Türk müziğinde makamlar ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.8.Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.2. İş birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D12. Sabır, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.4. Çözümleme, KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT8.2.1. Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları işitebilme

- a) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları tanır.
- b) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları ayırt eder.
- c) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları uygular.

TMT8.2.2. Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları okuyabilme

- a) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları tanır.
- b) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları işitsel olarak ayırt eder.
- c) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları uygular.

TMT8.2.3. Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları yazabilme

- a) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları tanır.
- b) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları işitsel olarak uygular.
- c) Türk müziğinin makamsal yapısını oluşturan unsurları ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziğinde Makamlar

Genellemeler/

Türk müziğinde, kullanılan ses dizileri belli kurallar çerçevesinde kullanılır. Makamların dizileri, aralıkları eşit ve toplamı 53 koma olan sekiz sestten oluşur. Dizileri aynı olan makamlar birbirlerinden seyirlerine göre ayrılır. makamda seyir çok önemlidir.

Anahtar Kavramlar

asma kalış, basit makam, bileşik makam, dörtlü ve beşli ses dizisi, güçlü, karar, makam, seyir, şed makam, yeden

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temanın öğrenme çıktıları ; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, çalışma kâğıdı, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, kullanılarak değerlendirilebilir. Kendi yerinden başka perdelere göçürülmüş olan makamlar ile ilgili performans görevi verilir. Performans görevlerinin sunum şeklinde hazırlanıp Şed makamların bileşenlerini yazılı ve sözlü ifade etmeleri sağlanır. performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin dörtlü, beşli dizileri, çargâh, buselik, kürdi, rast, uşşak, hüseyini, hicaz makamlarını oluşturan dörtlü, beşli ve diğer dörtlü ve beşlileri bildiği, nota yazım kurallarına dikkat ettiği ve işittiği sesleri ayırt edebildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden çevrelerinde işitebildikleri seslerin makamlarla ilişkilendirebilmeleri istenebilir. Daha önce öğrenebildikleri dörtlü ve beşli dizileri art arda ekleyebildiklerinde makamların oluşup oluşamayacağıyla ilgili işitsel çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin hazırbulunuşluklarını tespit edebilmek için çalışma kâğıtları kullanılabilir.

Köprü Kurma

Küçük yapboz parçalarının nasıl büyük ve anlamlı bir yapıyı meydana getiriyorsa Türk müziğini oluşturan unsurların da, parçaların birleşmesinden oluşan anlamlı bir bütün olduğu vurgulanabilir. Günlük yaşamda farklı duygu durumları ile Türk müziğindeki makamlar arasında ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT8.2.1.

Türk müziğini özel kılan noktanın makamsal yapısı olduğu öğretmen tarafından belirtilir. Makam konusunda ayrıntılı bilgi verilmeden makamın, eserin derinliğini ve duygusunu belirleyen, eseri zenginleştiren bir unsur olduğu konusu çeşitli görsel ve işitsel sunumlarla tanıtılır **(OB4)**. Türk müziğinin makamsal olduğu, Türk halk müziğinin de makamsal eserler içerdiği söylenir ve örnek eserler dinletilir. Öğrenciler dinledikleri eserlerdeki duygusal derinliği ve sanatsal inceliği ifade etmeleri yönünde desteklenir **(D7.1)**. Müziğin insanların hayatında duygularını ifade etme, toplumsal bağ kurma ve kültürel kimliği güçlendirme aracı olarak tarih boyunca önemli bir yer tuttuğu **(D19.2)** vurgulanır. Süreç öz değerlendirme, akran değerlendirme, kısa cevaplı sorularla değerlendirilebilir. Türk müziğinde makamları oluşturan unsurları tanımaya yönelik olarak çeşitli görsel kaynaklar aracılığıyla dizi, karar, güçlü, yeden, donanım, tiz durak, asma kalış ve seyir karakterleri hakkında görsel ve işitsel sunumlar hazırlanır **(OB4)**. Her makamsal ses dizisinin iki küçük dizi parçasının birleşiminden oluştuğu konusu örneklerle ele alınır. Örneğin çargâh perdesinde çargâh beşlisine rast perdesinde çargâh dördlüsü eklenerek çargâh makamı elde edilir. Bu bilgilerden yola çıkılarak öğrencilerin makam bileşenlerini ayırt etmeleri sağlanır. Öğrencilerin sınıf içerisinde görsel materyaller ile ifade edilen çargâh makamı ses dizisi şemasını, nota yazım kurallarına uygun bir şekilde hizalı olarak çizilmeleri için yazma etkinlikleri düzenlenir. Örneğin öğrenciler çargâh makamını oluşturan çargâh perdesinde çargâh beşlisi rumuzu (TTBT) ve rast perdesinde çargâh dördlüsü rumuzunun (TTB) dizilimlerinde seslerin aralıklarını kodlayarak sesler arasındaki mesafeleri gösterir. Türk müziğinde on üç adet basit makam olduğu ve bu makamların hangi beşli ve dördlülerden oluştuğu bilgisi görsel ve işitsel etkinliklerle tanıtılır **(OB4)**. Önceden işitme ve görsel tanıtım çalışmaları yapılmış Tüm basit makamlarda olmak üzere öğrencilere basit makamlar ile ilgili poster çalışması yapmaları sağlanır **(KB2.13)**. Öğrencilerin gruplara ayrılarak çargâh, buselik, uşşak, hicaz, uezal, hümayun, zirgüleli hicaz, neva, tahir, bayati, muhayyer, hüseyini, karcığar ve basit suzinak makamlarını oluşturan dördlü ve beşli ses dizilerinin resimlerini içeren bilgi kartları hazırlamaları sağlanır **(SDB2.2)**. Hazırlanan kartlar kullanılarak ve çalgılara ait ses kayıtları dinletilerek "Ben Kimim?" oyunu oynanır, gruplar arası yarışma düzenlenir **(E2.5)**. Bu Süreç kontrol listesi, doğru-yanlış soruları ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

TMT8.2.2.

Öğrencilerin Türk müziği enstrümanlarından birinin eşliğinde, ön öğrenmelerde öğrendiği makam dizilerinin seslendirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilir. Nota üzerinde verilen makam örnekleri üzerinden dizi ve seyir yapısını analiz eder **(E3.2)**. Her öğrenci belirlenen makam örneklerinde karar, güçlü, yeden ve seyir yönünü inceleyerek çözümlemeler yapar **(KB2.4)**. Beyin fırtınası tekniğiyle önceki bilgiler yoklanarak bileşik makamlara dair soru cevap etkinliği yapılır **(E3.8)**. Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir **(SDB1.1)**. Makamların ses dizilerinin ana bileşenleri olan karar perdelelerini tanıma çalışmaları yapılır. Daha sonra makamlar konusunda öğretmenin hazırladığı görsel ve işitsel materyaller ile bileşik makamların unsurlarını ayırt etmeleri sağlanır **(OB4)**. Bu süreç, gözlem formu veya çalışma kâğıdı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin sınıf içerisinde görsel materyaller ile ifade edilen makamların ses dizisi şemalarını, nota yazım kurallarına uygun bir şekilde hizalı olarak çizilmeleri için yazma etkinlikleri düzenlenir. Bu süreç, çalışma kâğıdı veya dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Kendi yerinden başka perdelere göçürülmüş olan makamlar ile ilgili performans görevi verilir. Performans görevlerinin sunum şeklinde hazırlanıp Şed makamların bileşenlerini yazılı ve sözlü ifade etmeleri sağlanır. performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

TMT8.2.3.

Öğrencilerin ön öğrenmelerde öğrendiği makamların dörtlü ve beşlilerinin birleşimi hatırlatılarak bu makamı yazım konusunda odaklanmaları sağlanır (**E3.2**). Öğrencilerin Türk müziği enstrümanlarından birinin eşliğinde, örnek olarak öğrendikleri makamsal dizilerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilir. Ardından işitme ve dikte çalışmaları ile örnek olarak ele aldıkları makamsal dizilerin bileşenlerini yazarak ayırt etmeleri sağlanır (**OB9**). Öğrencilerin yapılan çalışmalarda sabırlı ve azimli olmaları istenir (**D12.1, D16.1**). Bütün bu öğrenmelerin sonunda öğrendikleri makamla ilgili kısa etüdler hazırlayarak makamın bileşenlerini ifade etmeleri sağlanır (**D3.4**). Bu çalışmalar diğer bileşik ve şed makamlar için de kullanılarak öğrencilerin öğrendiği basit, bileşik ve şed makamların bileşenlerini ifade etmeleri desteklenir (**OB7**). Bu süreç çalışma kâğıdı veya dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

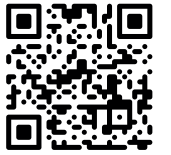
FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Solfejini ve diktesini yapabildiği etüt veya ezgilerle kendi etütlerini ya da ezgilerini kurgulayarak süreç zenginleştirilebilir. Basit, bileşik ve şed makamlar ile bestelenmiş eserleri dinleyerek repertuvar zenginleştirme çalışmaları gerçekleştirilebilir. Öğrenme ortamları öğrencilerin farklı öğrenme stillerine göre bireysel ve iş birlikli çalışmalara katkı sağlayacak şekilde tasarlanabilir. Bununla birlikte okul dışı öğrenme ortamları da sürece dâhil edilebilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme stilleri dikkate alınırken etkinlikler/materyal sade, kolay ve anlaşılır olabilir. Bunlar tüm duylara hitap edecek şekilde basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta gibi öğrenme ilkelerine uygun ve tüm öğrenme ortamlarında uygulanacak şekilde düzenlenebilir. Destekleme sürecinde oyun, bilmece sorma, bulmaca çözme şarkı ve tekerleme söyleme, sayışma, canlandırma yapma gibi etkinliklerden ve görsel eşleştirme kartlarından yararlanılabilir. Etkinlikler yapılırken öğrencilerin zorlandıkları yerlerde onlara ipuçları verilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: MAKAMLARI OLUŞTURAN UNSURLAR

Temanın içeriğini, makamları kavramını oluşturan unsurlar olan ses dizisi, karar, güçlü, yeden, asma kalış perdeleri, genişleme ve seyir karakteri oluşturur. Bu doğrultuda Makamları oluşturan unsurlar olan ses dizisi, karar, güçlü, yeden, asma kalış perdeleri, genişleme ve seyir karakteri öğelerini işitme, okuma ve yazma ile ilgili belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN BECERİLERİ SAB6. Müziksel İşitme, SAB7. Müziksel Okuma, SAB8. Müziksel Yazma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik, E3.7. Sistematiçlik, E3.2 Odaklanma, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliğı

Değerler D4. Dostluk, D7. Estetik, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TMT8.3.1. Türk müziğinin makamsal yapısını işitebilme

- a) Basit makamların bileşenlerini tanır.
- b) Basit makamların bileşenlerini ayırt eder.
- c) Basit makamların bileşenlerini uygular.

TMT8.3.2. Türk müziğinin makamsal yapısını okuyabilme

- a) Basit makamların bileşenlerini tanır.
- b) Basit makamların bileşenlerini işitsel olarak ayırt eder.
- c) Basit makamların bileşenlerini uygular.

TMT8.3.3. Türk müziğinin makamsal yapısını yazabilme

- a) Basit makamların bileşenlerini tanır.
- b) Basit makamların bileşenlerini işitsel olarak ayırt eder.
- c) Basit makamların bileşenlerini yazımsal olarak ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Makamları Oluşturan Ses Dizisi
Karar, Güçlü, Yeden, Asma Kalış Perdeleri
Genişleme ve Seyir Karakteri

Genellemeler/ Türk müziğinde 16 adet basit makam vardır.

Anahtar Kavramlar dikte, durak, güçlü, genişleme makam, perde, rumuz, ses, seyir, ses dizisi, yeden

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme soruları, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir. Duyduğu beşlilerden ve dörtlülerden yola çıkarak makam tahmininde bulunabileceği ve duyduğu makamın basit, bileşik, şed makamlardan hangisinin olduğunu ifade edeceği ve işiterek ulaştığı bu makamın seyrini yapacağı bir performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Türk müziğinde makamları oluşturan dizileri tanıdığı kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerini belirleyebilmek, ilgi alanlarını, öğrenme stillerini, öğrenme çıktıları ve beklentilerini değerlendirebilmek için çeşitli yöntemler kullanılabilir. Bu süreçte öğrencilerin tema ile ilgili hazırbulunuşluk düzeylerini tespit edebilmek amacıyla önceki temalarda bulunan ses dizisi, perde, koma, makamsal diziler, basit makamlar, bileşik makamlar, şed makamlar gibi unsurların öğrenilebilir durumuna ilişkin hazırlık soruları, materyaller ve çeşitli etkinliklerden yararlanılabilir.

Köprü Kurma Makam konusu hatırlatılarak yeni öğreneceği bilgi ve beceriler ile ilişki kurulabilir. Günlük yaşamda vakit namaz saatlerinde duyduğu ezanların makamsal değişimleri dinletilerek makamsal bilgileri ile kazanacağı yeni bilgi ve beceriler arsında ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TMT8.3.1.

Türk müziğine ait basit makamları işitmeye yönelik olarak çeşitli eserler dinler. Dinleme etkinliklerinde yaygın kullanılan basit makamların karar, güçlü ve seyir özellikleri öğretmen rehberliğinde analiz edilir **(E3.2)**. Öğrenciler, makamların ayırt edici dizilerini tanımaya ve diğer makamlarla karşılaştırmaya yönelik işitsel ayırt etme çalışmaları yapar. Bu çalışmada eserler üzerinde “makam tahmini” etkinlikleri gerçekleştirilir. Süreç içerisinde öğrencilerle makamların ana bileşenleri olan karar, güçlü, yeden ve asma kalış perdeleri ile ilgili işitme çalışmaları yapılarak makamların oluşturan bileşenleri işitme çalışmaları yapmaları sağlanır. (makam seyri işitme çalışması) Ses bulma ve işitme oyunları oynanarak öğrencilerin makam dizilerinin seslerini duyabilmeleri sağlanır **(E2.5)**.

Öğrencilerden sınıf içerisinde görsel materyaller ile ifade edilen; basit makam dizilerinin seyir örneklerini işitme etkinlikleri yapmaları sağlanır. Öğrenciler basit makam dizileri arasındaki ilişkileri belirler ve dizi türleri arasında bağ kurması sağlanır. Örneğin öğrenciler buselik makamını oluşturan dizi düğâh perdesinden rast perdesine geçürüldüğünde elde edilen makamın nihavent makamı dizisi olduğunu gösterir **(OB4)**. Bu durumu sözlü olarak ifade eder. Bu süreç, çalışma kâğıdı veya dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Duyduğu beşlilerden ve dörtlülerden yola çıkarak makam tahmininde bulunabileceği ve duyduğu makamın basit, bileşik, şed makamlardan hangisinin olduğunu ifade edeceği ve işiterek ulaştığı bu makamın seyrini yapacağı bir performans görevi istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

TMT8.3.2.

Öğrencilerin Türk müziği enstrümanlarından birinin eşliğinde, ön öğrenmelerde öğrendiği Türk müziği makamlarının dizilerinin seyir yaprak seslendirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilir. Daha önce çalgı veya seslendirme yoluyla kaydedilmiş seyir örnekleri görsel ve işitsel materyaller ile aktararak makamların seyir yapılarının unsurlarını tanınması sağlanır **(OB4)**. Makam dizilerinin seyri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar işitsel ve görsel olarak hazırlanan sunumlarla ayırt ettirilir. Görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrencilerin makamların dizisi, durağı, güçlüsü, yeden perdesi, donanımda yer alan değiştirici işaretler ve seyir yapısı üzerinde analizler yapması sağlanır **(OB7)**. Öğrenciler gruplara ayrılarak grupla beraber yapılan seyir çalışmalarının yürütülmesinde aktif rol alır **(SDB2.1)** ve ortak hedeflere ulaşmak için arkadaşlarıyla dayanışma içinde olur **(D4.1)**. Öğrenmelerini pekiştirmek ve estetik bakış açısını geliştirebilmek için öğrendiği makam dizilerinden oluşan ritmik melodiler oluşturur **(D7.2)**. Bu çalışmalar esnasında arkadaşlarını etkin biçimde dinlemeye gözen gösterir **(SDB2.1)**. Perde, çeşni, melodik cümle gibi özelliklerin estetik algı ile ilişkisini fark eder **(D7.1)**. Bu süreç; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öğrenci ürün dosyası, kontrol listesi veya öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Makamların anlaşılabilmesi için öğrenciler tarafından okumaların sistematik **(E3.7)** bir şekilde yapılması gerekliliğinin altı çizilerek bu hususta öğrencilerin istikrarlı ve sabırlı olmalarının önemi vurgulanır **(D12.3)**.

TMT8.3.3.

Makamları oluşturan bileşenler ile ilgili; görsel ve işitsel materyallerle öğrencilerin ön öğrenmeleri hatırlaması ve merak etmesi sağlanır **(E1.1)** Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin görsellere ait soru sorması sağlanır. **(E3.8)**. Sorulara verilen cevaplar esnasında öğrencilerin potansiyellerini fark etmelerini sağlayacak dönütlerle öz farkındalık/kendini tanıma desteklenir **(SDB1.1)**.

Makam yazım kuralları ile ilgili sunumlar hazırlanarak öğrencilerin kavramları görsel olarak tanımları sağlanır **(OB1, OB4)**. Makamın bütünleşik yapısını oluşturan olguların ses dizisi, karar, güçlü, yeden, asma kalış perdeleri, genişleme ve seyir karakteri olduğu hatırlatılır. Bahsi geçen bileşenlerden herhangi birisi üzerinde yapılan değişikliğin makamsal yapıyı tamamen değiştireceğine ilişkin örnekler incelenerek makamları oluşturan unsurların ayırt edilmeleri sağlanır. Her öğrenciye verilen farklı makam yapılarının eksik bırakılan yerlerinin tamamlamaları istenir. Öğrencileri küçük gruplara ayırarak verilen makam dizisinde kısa bir ezgi yazmaları istenir **(SDB2.2)**. Öğrenciler kendi yazdıkları ezgileri birbirlerine okur ve arkadaşları ile paylaşır **(SDB2.1)**. Bu süreç, çalışma kâğıdı veya dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Solfejini ve diktesini yapabildiği etüt veya ezgilerle kendi etütlerini ya da ezgilerini kurgulayarak süreç zenginleştirilebilir. Basit, bileşik ve şed makamlar ile bestelenmiş eserleri dinleyerek repertuvar zenginleştirme çalışmaları gerçekleştirilebilir. Öğrenme ortamları öğrencilerin farklı öğrenme stillerine göre bireysel ve iş birlikli çalışmalara katkı sağlayacak şekilde tasarlanabilir. Bununla birlikte okul dışı öğrenme ortamları da sürece dâhil edilebilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme stilleri dikkate alınırken etkinlikler/materyal sade, kolay ve anlaşılır olabilir. Bunlar tüm duylara hitap edecek şekilde basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta gibi öğrenme ilkelerine uygun ve tüm öğrenme ortamlarında uygulanacak şekilde düzenlenebilir. Destekleme sürecinde oyun, bilmece sorma, bulmaca çözme şarkı ve tekerleme söyleme, sayışma, canlandırma yapma gibi etkinliklerden ve görsel eşleştirme kartlarından yararlanılabilir. Etkinlikler yapılırken öğrencilerin zorlandıkları yerlerde onlara ipuçları verilebilir."

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

